

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

О.О. Шеремет

«__» _____ 20__ р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

Л.В. Шірінян

«__» _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування

на тему: Забезпечення дохідності основної діяльності страхової компанії

Виконав: здобувач 4 курсу, групи 20ск

Ханіна Ольга Володимирівна

(прізвище та ініціали)

Керівник Гнатенко Олена Андріївна

(прізвище та ініціали)

(підпис)

Рецензент _____

(прізвище та ініціали)

(підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній роботі немає запозичень із праць інших авторів без відповідних посилань.

Здобувач _____

(підпис)

Київ – 2020 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва)

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

Шірінян Л.В.

« » 20 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Ханіна Ольга Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Забезпечення дохідності основної діяльності страхової компанії

керівник роботи Гнатенко О.А., к.е.н., доц.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «10» лютого 2020 року №109-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 02 червня 2020р.

3. Вихідні дані до роботи матеріал, який використовувався при написанні роботи (підручники, навчальні посібники, монографії, періодичне видання, статті, звітність по банку)

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теоретичні основи забезпечення дохідності основної діяльності страхової компанії Розділ 2. Аналіз фінансового стану ПрАТ СК «УНІКА» Розділ 3. Шляхи удосконалення забезпечення дохідності основної діяльності страхової компанії

5. Перелік графічного матеріалу

Рис. 1.2. Модель організації фінансових потоків в страховій компанії; Рис. 1.3. Структурна будова тарифа брутто Рис. 1.4. Структура нетто тарифа; Табл.2.1 Аналіз фінансових результатів ПрАТ СК «УНІКА» табл. 2.2 Операційні витрати ПрАТ СК «УНІКА» за 2017 – 2019 рр. табл. 2.3 Обсяг та динаміка активів і капіталу ПрАТ СК «УНІКА» за 2017 – 2019 рр. табл. 2.3. Обсяг та динаміка активів і капіталу ПрАТ СК «УНІКА» за 2017 – 2019 рр.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Гнатенко О.А.		
II	Гнатенко О.А.		
III	Гнатенко О.А.		

7. Дата видачі завдання _____ 10 лютого 2020 року _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	10.02.2020	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	до 26.04.2020	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	до 17.05.2020	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	до 31.05.2020	
5	Оформлення остатнього варіанту роботи: анотація, вступ, література та підпис керівником для проходження попереднього захисту	до 02.06.2020	
6	Підпис готової роботи завідувачем кафедри	12.06.2020	

Здобувач

_____ (підпис)

Ханіна О. В.

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Гнатенко О.А.

_____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Ханіна О. В. «Забезпечення дохідності основної діяльності страхової компанії».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2020.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню теоретичних та практичних аспектів забезпечення дохідності основної діяльності страхової компанії і на цій основі пошук можливих шляхів його удосконалення.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано завдання дослідження.

У першому розділі розкрито сутність фінансів страховика та особливості їх організації, визначено сутність і критерії ефективного розвитку страхової компанії, розглянуто управління основною діяльністю страхової компанії.

Другий розділ присвячено аналізу фінансового стану ПрАТ СК «УНІКА» та оцінці її фінансового стану.

У третьому розділі обґрунтовано шляхи удосконалення забезпечення дохідності основної діяльності страхової компанії.

Ключові слова: страхування, страхова компанія, страхові тарифи, страхові премії, реінжиніринг, інвестиційні активи.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОХІДНОСТІ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	8
1.1. Сутність фінансів страховика та особливості їх організації.....	8
1.2. Сутність та критерії ефективного розвитку страхової компанії.....	14
1.3. Управління основною діяльністю страхової компанії.....	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПрАТ СК «УНІКА».	31
2.1. Характеристика ПрАТ СК «УНІКА» і його фінансової служби.....	31
2.2. Аналіз основних фінансово-економічних показників страхової компанії.....	35
2.3. Аналіз фінансового стану ПрАТ СК «УНІКА».....	43
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОХІДНОСТІ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	55
3.1. Зарубіжний досвід забезпечення дохідності основної діяльності страхової компанії.....	55
3.2. Обґрунтування необхідності диверсифікації коштів страхових резервів.....	66
3.3. Прогнозування дохідності основної діяльності страхової компанії.....	71
ВИСНОВКИ	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	88
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. В системі господарювання, яка базується на ринкових засадах, страхування посідає особливе місце, забезпечуючи, з одного боку страховий захист майнових інтересів членів суспільства, з іншого потреби економіки в інвестиційних ресурсах. Особливий характер кругообігу коштів страхових компаній дозволяє їм нагромаджувати значні фінансові ресурси і здійснювати активну інвестиційну діяльність. Перетворення страхових компаній на потужних інвесторів ставить нові вимоги до якості їх фінансового менеджменту. Особливої уваги заслуговує управління фінансами страховиків, оскільки джерелом фінансування їх діяльності переважно виступають залучені кошти (кошти страхових резервів).

Складність процесу управління основною діяльністю страховиків пов'язана з її ризиковим характером, непередбачуваністю виникнення страхових випадків і розмірів пов'язаних з ними грошових виплат. Управління основною діяльністю повинне забезпечити страховикам фінансову надійність, можливість здійснювати розрахунки за страховими та іншими зобов'язаннями і отримувати дохід. Водночас має бути досягнуто збереження (або навіть збільшення) вартості активів.

Основна діяльність страховиків формується під впливом достатньо жорсткого державного регулювання. Управління основною діяльністю ускладнюється внаслідок необхідності дотримуватися законодавчо встановлених нормативів до структури активів, що пов'язано в першу чергу з забезпеченням платоспроможності страховиків. Тому виникають певні обмеження при формуванні інвестиційного портфеля, які враховуються страховою компанією і виступають предметом безпосереднього контролю з боку органів державного нагляду за страховою діяльністю.

Вагомий внесок у розробку теоретичних і практичних засад управління фінансами компаній внесли вітчизняні вчені: Н.М. Внукова, О.О. Гаманкова,

Н. Г. Нагайчук, Н. С. Опешко, А. А. Супрун, Н. В. Ткаченко, Л. В. Шірінян, Т. В. Яворська, та інші.

Вченими-економістами було сформульовано загальні принципи і методи забезпечення дохідності основної діяльності компаній проте більшість проблем, пов'язаних з організацією та управлінням основною діяльністю страховиків, потребують подальшого наукового опрацювання.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів забезпечення дохідності основної діяльності страхової компанії і на цій основі пошук можливих шляхів його удосконалення. Для досягнення мети в роботі поставлено наступні **завдання**:

- дослідити сутність фінансів страховика та особливості їх організації;
- визначити сутність та критерії ефективності розвитку страхової компанії;
- розглянути управління основною діяльністю страхової компанії;
- охарактеризувати ПрАТ СК «УНІКА» і його фінансову службу;
- проаналізувати основні фінансово-економічні показники страхової компанії;
- оцінити фінансовий стан ПрАТ СК «УНІКА»;
- вивчити зарубіжний досвід забезпечення дохідності основної діяльності страхової компанії;
- обґрунтувати необхідність диверсифікації коштів страхових резервів;
- надати прогноз дохідності основної діяльності страхової компанії.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення дохідності основної діяльності страхової компанії.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та прикладних аспектів забезпечення дохідності основної діяльності страхової компанії.

Інформаційну базу роботи становлять законодавчі та нормативні акти, спеціальна економічна література, офіційні статистичні матеріали, бухгалтерська звітність та фактичні дані страхової компанії ПрАТ СК «УНІКА».

Дослідження проводилося із застосуванням *методів* історико-логічного та економіко-статистичного аналізу, вибіркового обстеження та групування, схематичного та графічного моделювання.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОХІДНОСТІ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1. Сутність фінансів страховика та особливості їх організації

Страхова діяльність належить до сфери фінансових послуг. Згідно з Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», страхові компанії належать до фінансових установ. Фінансові установи це юридичні особи, які надають одну чи декілька фінансових послуг [21]. Відповідно до цього ж закону, фінансові послуги – це операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб, а у випадках, передбачених законодавством, і за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів, з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів.

Головною особливістю діяльності страхової компанії є те, що на відміну від сфери виробництва, де товаровиробник спочатку здійснює витрати на випуск продукції, а потім уже компенсує їх за рахунок виручки від реалізації, страховик спочатку акумулює кошти, що надходять від страхувальника, створюючи необхідний страховий фонд, а лише після цього несе витрати, пов'язані з компенсацією збитків за укладеними страховими угодами. Така своєрідна «плата наперед» дозволяє страховикові накопичувати значні фінансові ресурси і виконувати активну роль на ринку капіталу, оскільки акумульовані кошти потребують ефективного управління.

Основну частку активів страхових компаній як фінансових установ мають представляти фінансові активи. За визначенням, наданим в Законі України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», фінансові активи – це кошти, цінні папери, боргові зобов'язання та

право вимоги боргу, що не віднесені до цінних паперів [21]. На те, що в активах страховиків домінуватимуть фінансові активи вказує і норма Закону України «Про страхування», за якою страхові компанії можуть займатися лише страхуванням, перестрахуванням та фінансовою діяльністю, пов'язаною з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням [20].

Страховики можуть виконувати будь-які операції для забезпечення власних господарських потреб. До таких операцій можна віднести купівлю і продаж основних засобів, здачу і отримання майна в оренду, придбання матеріальних активів. Але страхові компанії не можуть займатися виробничою діяльністю або торгівлею. Отже, в нормально працюючій компанії не може бути значних товарно-матеріальних запасів і виробничого обладнання.

Для того, щоб з'ясувати, сутність фінансів страховика та особливості їх організації, необхідно визначити відмінність страхової діяльності від інших видів підприємницької діяльності, тобто дослідити її специфіку.

В теоретичних джерелах, присвячених страхуванню, більшість вчених оперує поняттям «страхова діяльність», не даючи при цьому конкретного визначення даного поняття.

На думку Л. М. Горбач економічна сутність страхової діяльності полягає в утворенні спеціалізованими організаціями страховиками страхового фонду в грошовому вираженні, який формується із внесків страхувальників з метою відшкодування з нього збитків, спричинених окремим страхувальникам у результаті настання страхових випадків, передбачених договором страхування або чинним законодавством [12, с. 28].

Отже, особливостями страхової діяльності, що виходить з наведених визначень, є формування фондів для виплат за рахунок коштів, які надходять від страхувальників.

Страхування є одночасно як засобом залучення грошових ресурсів, так і способом відшкодування збитків [6, с. 433]. Страховик реалізує страхову послугу, яка представляє собою зобов'язання відшкодувати можливий збиток

страхувальнику за настання страхового випадку, а страхувальник платить за це зобов'язання страховику визначену суму у вигляді страхової премії [1, с. 112].

Для того, щоб забезпечити майбутні виплати, в розпорядженні особи, страхової компанії, повинна бути достатня кількість грошових коштів. Тому, як правило, кошти страхувальники сплачують страховикам авансом. До часу здійснення страхових виплат ці кошти повинні бути розміщені в об'єктах, які належать страховій компанії.

Головною особливістю діяльності страхової компанії є те, що на відміну від сфери виробництва, де товаровиробник спочатку здійснює витрати на випуск продукції, а потім вже компенсує їх за рахунок виручки від реалізації продукції, страховик спочатку акумулює кошти, що надходять від страхувальників, створюючи необхідний страховий фонд, а лише після цього несе витрати, пов'язані з компенсацією збитків за укладеними страховими угодами [4, с. 476].

Страхова організація не повинна ставити собі за мету отримання великого прибутку від страхових операцій, оскільки цим порушується принцип еквівалентності у взаємовідносинах між страховиком і страхувальником. Важливо пам'ятати, що суспільна ефективність діяльності страховика може бути оцінена високо і при незначному прибутку від страхових операцій, а в окремих ситуаціях і за його відсутності [10, с. 327].

Суттєво відрізняє діяльність страхових компаній від діяльності інших суб'єктів господарювання те, що страхування має не постійний, а ймовірний характер відносин [12, с. 29]. Грошові виплати, які здійснюють страхові компанії, можуть суттєво коливатися в часі, що вимагає підтримки страховиками високого рівня ліквідності.

Таким чином, специфіка фінансів страховика має п'ять головних рис:

- за отриманні від страхувальника кошти страховик реалізує фінансову послугу, яка полягає в наданні гарантії щодо здійснення в майбутньому страхових виплат за настання подій, обумовлених в договорі страхування;
- кошти за надання страхової послуги надходять авансом;

- отримуючи кошти наперед, страхова компанія має можливість управляти ними і отримувати додатковий прибуток;

- прибуток може бути отриманий і за рахунок перевищення надходжень страхових премій над виплатами і витратами, пов'язаними зі страховою діяльністю компанії;

- страхові компанії, зважаючи на високий ризик, пов'язаний з їх діяльністю, повинні мати грошові кошти і високоліквідні активи в обсягах більших, ніж у будь-яких інших суб'єктів господарювання.

За функціональним призначенням активи страховиків поділяються на матеріальні, нематеріальні, фінансові активи (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Класифікація активів страховиків за формою функціонування [24]

Специфіка страхової діяльності вказує на те, що основу активів страхової компанії складатимуть фінансові активи. Але для забезпечення своєї

життєдіяльності страхова компанія повинна мати в своєму розпорядженні і матеріальні активи, тобто основні засоби і оборотні матеріальні активи.

В питаннях інвестування коштів в фінансові активи, страхові компанії обмежені можливостями національного фондового ринку, який більшість українських вчених визначають як нерозвинений.

Найвагомішою статтею витрат страховика є виплати страхових сум та страхових відшкодувань [49, с. 500]. Розмір коливань по страхових виплатах може бути значним, що збільшує ризик діяльності компаній. Тому об'єктивно великою повинна бути частка грошових коштів в складі активів страхових компаній.

Отже, фінанси страхової компанії повинні забезпечувати її життєдіяльність, платоспроможність та надавати можливість отримувати прибуток. З метою здійснення управління фінансами їх розподіляють на ті, які забезпечують функціонування страхової компанії та інвестиційні активи.

Активи, які забезпечують функціонування страхової компанії це матеріальні та нематеріальні активи, які використовує компанія для забезпечення процесу страхування. До них належать основні засоби, виробничі запаси, товарні знаки, ліцензії, ділова репутація. Частка матеріальних активів, що забезпечують функціонування страховика, як вже вказувалося, об'єктивно є незначною. Частка нематеріальних активів в українських страхових компаніях поки що також є незначною. Але закордонний досвід вказує на те, що під впливом науково-технічного прогресу, розширення ринку питома вага нематеріальних активів має тенденцію до зростання [48, с. 21].

Інвестиційні активи – це власні кошти страховика, кошти страхових резервів і інших кредиторів розміщені в різних групах активів з метою отримання прибутку[8]. До інвестиційних активів слід віднести такі активи як довгострокові фінансові інвестиції, поточні фінансові інвестиції і грошові кошти, розміщені у термінових банківських депозитах. Інвестиційні активи

відіграють значну роль в організації фінансових потоків страхової компанії, забезпечуючи прибуток у вигляді отримання дивідендів і відсотків.

Модель організації грошових потоків компанії і місце в ній інвестиційних активів страховика має такий вигляд (рис. 1.2) [49, с. 174].

Рис. 1.2. Модель організації фінансових потоків в страховій компанії

Таким чином, з врахуванням специфіки страхової діяльності можна визначити активи страхової компанії як матеріальні, нематеріальні і фінансові активи, які профінансовані за рахунок власних коштів, страхових резервів і коштів інших кредиторів, що контролюються компанією і використовуються для здійснення страхових виплат і отримання додаткового прибутку шляхом проведення інвестиційної діяльності. На організацію фінансів страхової

компанії визначальний вплив має специфіка страхової діяльності. Характерним для страховиків є переважання фінансових активів.

1.2. Сутність та критерії ефективного розвитку страхової компанії

З точки зору економіки розвиток це комплекс сучасних і передових, контрольованих і не керованих дій, що виникають в економіці на мікро і макрорівні і підсумком яких вважається логічні, високоякісні, необоротні зміни в фінансових системах і посеред співучасників таких систем.

Розвиток суб'єкта страхового бізнесу це необоротно, націлене, закономірне зміну в його суспільно-фінансовій системі, яке відбувається під дією зовнішніх і внутрішніх причин і має на увазі перехід страхової компанії з 1-го стану в інший, ніби супроводжується зміною його кількісних і високоякісних характеристик.

Термін «ефект» в перекладі з латинської означає «підсумок». Якщо вести математичну аналогію, то певно ефектна дельта це приріст змінної або різниця її попереднього і наступного значень. Віддача «дієздатність приводити результат, в дієвість процесу, що характеризуються як звістка результату, підсумку до витрат, які дали цей результат».

Ефективність як «відповідність між результатами і витратами, понесені для досягнення цих результатів». Досконало передбачається максимально продукції при мінімальній кількості витрат. Насправді найбільше чисельність продукту, одержуваного при наданому розмірі витрат означає збільшення ефективності.

Двоїстий характер діяльності страховика (одночасне здійснення страхової та інвестиційної діяльності) зумовлює специфіку його доходів.

Доходи страховика можна поділити на три великі групи:

– доходи від основної, тобто страхової діяльності (всі надходження на користь страховика, пов'язані з проведенням страхування і перестраховування);

- доходи від інвестиційної та фінансової діяльності, тобто пов'язані з інвестуванням і розміщенням тимчасово вільних коштів (як власних, так і коштів страхових резервів);

- інші доходи, тобто ті, які не належать ні до страхових, ні до інвестиційних доходів, але часом з'являються у страховика у процесі його звичайної господарської діяльності і надзвичайних подій.

Доходи від страхової діяльності є, так би мовити, первинними доходами страхової компанії. Саме на залучення цих доходів розраховує страховик, з'являючись на страховому ринку і пропонуючи страхові послуги за певну плату.

Платою за страхування є страхова премія, яку страхувальник зобов'язаний внести страховикові згідно з договором страхування. Тільки після сплати страхувальником страхової премії (або першого платежу страхової премії, коли вона сплачується в кілька строків) договір страхування набирає чинності, якщо інше не передбачено угодою сторін. Своєчасне внесення страхових премій один з найважливіших обов'язків страхувальника щодо страховика. Саме надходження страхової премії приводить у дію механізм страхового захисту.

Страхувальники мають право сплачувати страхові премії як готівкою, так і безготівковим шляхом. Страхові премії на території нашої країни сплачуються лише валютою України за винятком тих випадків, коли страхувальником є нерезидент. Він може сплачувати премію як валютою України, так і іноземною вільно конвертованою валютою.

Термін «страхова премія» загальноприйнятий у світовій практиці. У практиці українських страховиків і в українському законодавстві частіше використовується термін «страховий платіж» або «страховий внесок». Усе це синоніми. Але за радянських часів у практиці Держстраху СРСР термін «страхова премія» не використовувався. Плата за страховку за договорами страхування життя мала назву «страховий внесок», що підкреслювало зворотний характер сплачуваних коштів. Плата за страховку в загальних видах

страхування мала назву «страховий платіж». Використання перелічених термінів зберігається і досі, хоча слід зазначити, що інтеграція у світовий страховий ринок потребує додержання певних стандартів, зокрема й у визначенні понять. З огляду на це вважається за доцільніше вживати термін «страхова премія» [57].

Страхова сума – «кількісний» чинник, від якого залежить відповідальність страховика, тобто обсяг його ризику і, відповідно, розмір страхової премії. Роль «якісного» чинника відіграє страховий тариф: його розмір залежить від переліку подій, на випадок яких відбувається страхування; ступеня ризику згідно з фізичними властивостями об'єкта страхування; терміну дії договору тощо. Тобто страховий тариф відбиває індивідуальні характеристики кожного конкретного договору страхування. Страховий тариф це ставка страхової премії з одиниці страхової суми або з вартості об'єкта страхування (тобто з повної страхової суми) за визначений період страхування [63, с. 211].

У практиці українських страховиків найбільш поширеним є встановлення ставки премії у відсотках. Для західних компаній більш звичним є встановлення ставки премії у грошовому вираженні.

Страхові тарифи (або максимальний їх розмір) з обов'язкових видів страхування встановлюються відповідними законодавчими актами. Страхові тарифи з добровільних видів розробляються страховиками самостійно і потім затверджуються державним наглядовим органом у сфері страхування при розгляді питання про видачу ліцензії на проведення відповідного виду страхування.

Враховуючи те, що стандартним строком дії більшості договорів страхування є рік, страхові тарифи також розробляються з огляду на цей період. Коли договір укладається на строк менш як рік, певним чином зменшується і страховий тариф. Як правило, це зменшення буває не пропорційним, а регресивним. Так страховик намагається стимулювати страхувальника укладати договори на довший термін.

Структура страхового тарифу з погляду співвідношення між нетто тарифом і навантаженням, включаючи ведення справи і прибуток, не однакова для різних видів страхування. Існують «дорожчі» і «дешевші» види страхування залежно від того, скільки коштів витрачає страховик на укладання договорів страхування і їх обслуговування. «Дорогі» види страхування характеризуються вищою часткою витрат на ведення справи у структурі страхового тарифу. У вітчизняній практиці більших витрат потребує надання страхових послуг населенню. Відносні витрати на укладання та обслуговування договорів страхування тут, як правило, значно вищі, ніж аналогічні витрати при роботі страховика з юридичними особами. Це значною мірою впливає на уподобання страхових компаній у виборі клієнтів, оскільки страхувати корпоративних клієнтів видається вигіднішим [63, с. 228].

Якщо нетто тариф обчислюється спеціалістами з використанням математичних методів на базі теорії ймовірності, то навантаження визначається емпіричним шляхом, з урахуванням фактичних розмірів витрат на ведення справи, що склалися за попередній період. Витрати на ведення справи можна вважати «умовно постійними витратами» (якщо страховик проводить нормальну, звичну діяльність), їх обсяг може бути орієнтиром при плануванні відповідних обсягів надходжень страхових премій для покриття цих витрат. Прибуток у структурі тарифу планується з огляду на середній рівень тарифів на даний вид страхових послуг, а також на обчислені раніше нетто тариф і витрати на ведення справи.

Якщо страхова компанія матиме на меті отримати дуже великий прибуток від проведення того чи іншого виду страхування, вона змушена буде встановити тарифи на рівні, вищому за середній. У такому разі вона, скоріш за все, не отримає не тільки прибутків, а й взагалі доходів у вигляді страхових премій, оскільки страхувальники не платитимуть занадто високу плату за той вид страхування, який у інших страховиків коштує дешевше. Більш того, страхова компанія втратить двічі, адже за відсутності надходжень страхових премій вона позбавляється можливості використовувати відповідні кошти для

отримання інвестиційного доходу. Отже, страхові тарифи, як і ціни на будь-які інші товари і послуги, регулюються попитом і пропозицією.

Крім страхових премій (свого найважливішого первинного доходу), страховик може отримувати також інші види доходів, які, згідно із чинним законодавством, належать до доходів від страхової діяльності (так звані інші операційні доходи). Якщо страхова компанія має договори перестраховання і виступає як прямий страховик (цедент), вона може одержувати від перестраховика доходи у вигляді комісійних винагород за передачу ризиків у перестраховання. Економічна виправданість цих доходів полягає у природі перестраховання. Справи з клієнтом веде прямий страховик. Він укладає зі страхувальником страховий договір; у повному обсязі, згідно з цим договором, несе перед ним відповідальність щодо компенсації збитків. Страхувальникові може бути зовсім невідома подальша доля його страхового ризику: перестрахований він чи ні, хто саме виконує функції перестраховика.

Передаючи ризики у перестраховання і відраховуючи за це перестраховикові певну частину отриманої страхової премії, прямий страховик неначе відіграє тут роль посередника, який несе всі витрати, пов'язані з укладанням договору страхування, і надає можливість перестраховикові одержати додатковий дохід у вигляді певної частини страхової премії. Саме за це перестраховик сплачує цедентові комісійну винагороду. Розмір цієї комісії встановлюється звичайно у відсотках від сум страхових премій, що передаються. Він заздалегідь визначається сторонами в угоді про перестраховання.

Усі види доходів, що їх отримує страхова компанія від проведення страхових операцій, а саме: страхові премії за договорами страхування і перестраховування; комісійні винагороди за передання ризиків у перестраховання; частки від страхових сум та страхових відшкодувань, сплачені перестраховиками; повернені суми із централізованих страхових резервних фондів; повернені суми технічних резервів, інших, ніж резерв незароблених премій, це доходи страховика від його основної діяльності

(звичайної операційної діяльності). Крім цих доходів, страховик має доходи від інвестиційної та фінансової діяльності (доходи від інвестування і розміщення тимчасово вільних власних коштів і тимчасово вільних коштів страхових резервів). Ці доходи є похідними від первинних доходів страховика (страхових премій). Збираючи страхові премії, нагромаджуючи доходи від страхової діяльності, страховик має змогу протягом певного періоду розпоряджатися коштами, отриманими від страхувальників, інвестувати їх у різноманітні сфери.

Страхова компанія, згідно із законодавством, має право робити за рахунок коштів страхових резервів як капітальні, так і фінансові інвестиції. Проте можливості капітальних інвестицій обмежуються правом придбання нерухомого майна. Інші види капітальних інвестицій для розміщення коштів страхових резервів законодавством України не передбачаються. Значно різноманітнішими є можливості страховика відносно фінансових інвестицій. Проте ці інвестиції, якщо йдеться про кошти страхових резервів, мають бути не прямими, а портфельними. Це означає, що страховик не має права вкладати кошти страхових резервів безпосередньо у статутні фонди юридичних осіб в обмін на корпоративні права, емітовані такими юридичними особами. Він має право здійснювати лише портфельні інвестиції, тобто вкладати кошти в придбання цінних паперів.

Прибуток страховика складається з прибутку від страхової діяльності, прибутку від інвестиційної та фінансової діяльності, прибутку від іншої звичайної операційної діяльності та надзвичайних операцій. Найскладнішим є обчислення прибутку від страхової діяльності.

В практиці ризикових видів страхування страховий тариф представляє собою тариф брутто (T_h), до складу якого входить тариф нетто (T_n) і навантаження (N), тобто[23]

$$T_h = T_n + N. \quad (1.1)$$

Кожна із зазначених частин має свою поелементну структурну будову.

Схематично структурна будова страхового тарифу представлена на рис. 1.3.

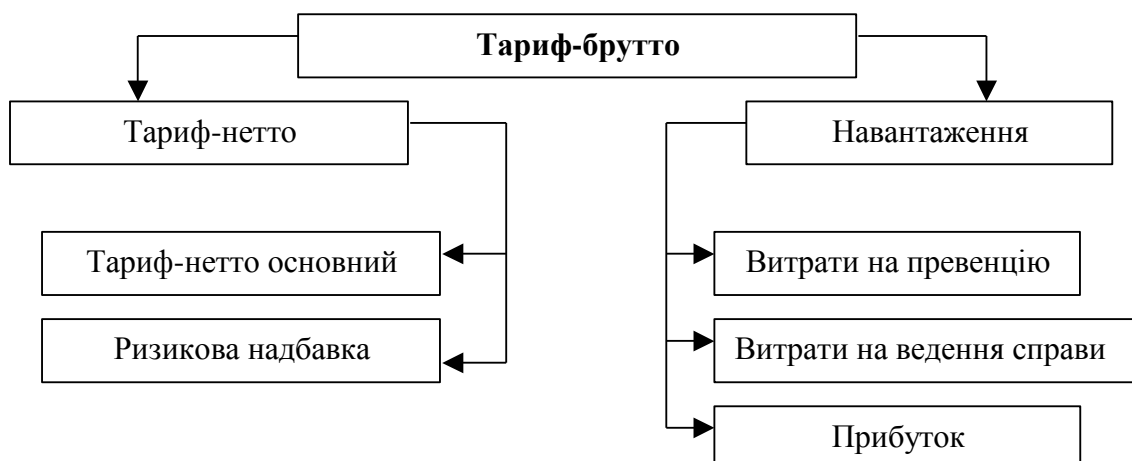

Рис. 1.3. Структурна будова тарифа брутто [2]

Тариф нетто формується виходячи з середньої збитковості страхової суми та ризикової надбавки, яка компенсує коливання розміру відшкодувань від очікуваних значень. У свою чергу структуру нетто тариф можна зобразити як на рис. 1.4.

Нетто тариф				
Збитковість страхової суми		Ризикова надбавка		
Резерв незаробленої премії	Резерв збитків	Резерв ризиків, які ще не минули	Резерв коливань збитковості	Резерв катастроф

Рис. 1.4. Структура нетто тарифа [11]

При розрахунках тарифів спочатку обчислюється саме нетто тариф (Т), оскільки він є основою формування страхового фонду для майбутніх виплат.

Враховуючи, що тариф брутто виражає ціну страхової послуги, яка складається із собівартості та прибутку, то в собівартість страхової послуги включається (рис. 1.5): тариф нетто; втрати на фінансування превентивних заходів; витрати на ведення страхової справи.

Тариф-нетто займає найбільшу питому вагу у собівартості страхової послуги і, як правило, не повинен бути меншим від 60 до 70% тарифа брутто. А навантаження складає в загальному страховому тарифі суттєво меншу частину від брутто ставки від 9 до 40%.

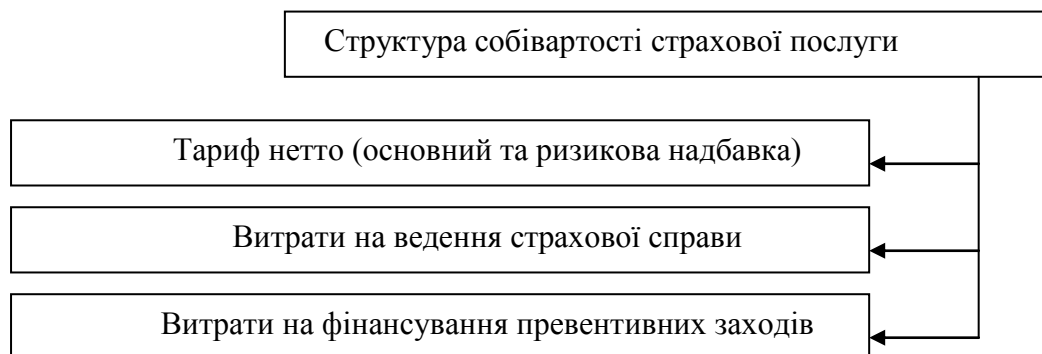

Рис. 1.5. Структура собівартості страхової послуги [11]

Витрати на ведення страхової справи, з огляду на державне регулювання страхової діяльності, знаходяться в межах: для обов'язкового державного страхування 6% розміру тарифу; для обов'язкового страхування майна та відповідальності 20% розміру тарифу; для обов'язкового особистого страхування 15% розміру тарифу. Витрати на фінансування превентивних заходів формують фонд превентивних заходів страховика за методикою, яку розробляє сам страховик та узгоджує з уповноваженим органом у відповідному порядку. Прибуток у складі собівартості страхової послуги знаходиться в межах від 10 до 15%, що забезпечує ефективний розподіл фінансових ресурсів страховика. Відсутність цього елемента робить тарифи «не загороджувальними», розширюється страхове поле.

Таким чином, джерела прибутку від страхової діяльності, унаочнює механізм формування зазначеного прибутку з огляду страхового тарифу.

Страхові премії в контексті доходів страховика розглядалися з погляду надходжень від страхувальників на користь страховика певної кількості грошей як плати за страхові послуги. Загальний підхід полягає в тому, що страхові премії мають бути сплачені раніше, ніж виникає зобов'язання

страховика зробити страхову виплату. Страхова компанія вправі повністю розпоряджатися всім обсягом отриманих страхових премій, використовуючи ці кошти для поточного інвестування й одержання інвестиційного доходу. Проте коли йдеться про визначення прибутку від страхової діяльності, не вся сума отриманих страхових премій може розглядатися як дохід страховика. Отримана премія має перетворитися у зароблену премію.

Прибуток від страхової діяльності (крім страхування життя і медичного страхування) обчислюється як різниця між доходами від страхової діяльності та відповідними витратами страховика, склад яких визначений чинним законодавством України. Тобто об'єктом нашого дослідження є саме прибуток від страхової діяльності, а не прибуток страховика. Прибуток від страхової діяльності не завжди є головною частиною прибутку страховика. Дуже часто основна діяльність страховика приносить йому не прибутки, а збитки, що компенсуються прибутком від інвестиційної та фінансової діяльності, а також прибутком від іншої звичайної діяльності та надзвичайних операцій. Ці види прибутку страховика визначаються як різниця між відповідними доходами і витратами.

Однією з найбільш важливих задач фінансового менеджменту страхової компанії є забезпечення її платоспроможності. Безпосередній вплив на платоспроможність має склад і структура активів страховика.

1.3. Управління основною діяльністю страхової компанії

Для подальшого дослідження необхідно виділити місце управління основною діяльністю страхової компанії в системі фінансового менеджменту компанії. Фінансовий менеджмент (фінансове управління) компанією представляє собою систему принципів, методів, засобів і форм організації грошових відносин [24, с. 102]. В рамках фінансового менеджменту на первісній стадії його розвитку основна діяльність, як самостійний об'єкт управління, не розглядалася і питання управління нею входили в систему

менеджменту фінансів. Тільки в останні десятиліття управління основною діяльністю отримало самостійний статус у загальній системі фінансового менеджменту [28, с. 29]. Це відбулося через те, що значно ускладнилася діяльність страхових компаній, з'явилися нові форми їх фінансування, ускладнилися різноманітні схеми, до яких залучені фінансові активи (розрахункові, платіжні, інвестиційні схеми).

Управління основною діяльністю страхової компанії можна представити як систему принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, зв'язаних з формуванням, ефективним використанням доходів від страхової діяльності й організацією їхнього обороту. Фінансовий менеджмент, в свою чергу, виступає складовою загального управління підприємством. Виходячи з вищенаведеного, можна показати місце системи управління основною діяльністю в системі управління страховою діяльністю і фінансами страховика такою схемою ієрархії управління (рис. 1.6).

З приведеної на рисунку 1.6 схеми видно, що управління основною діяльністю входить до складу системи управління фінансами страхової компанії і не може розглядатися відокремлено від інших складових цієї системи.

Крім того управління фінансами страхової компанії має безпосередній зв'язок зі страховою діяльністю, оскільки надходження коштів від страхувальників і здійснення страхових виплат впливають на активи і капітал страховика. Збільшення суми страхових премій забезпечує збільшення активів і капіталу страховика, а збільшення суми страхових виплат викликає їх зменшення. Операційну діяльність страхової компанії у зв'язку з цим можна розглядати як діяльність компанії по отриманню страхових премій і здійсненню страхових виплат.

Рис. 1.6. Місце управління основною діяльністю в загальній системі управління страховою компанією [33, с. 114]

Управління основною діяльністю страхової компанії повинне базуватися на певних принципах і вирішувати конкретні задачі.

Під принципами слід розуміти вихідні положення управління, що забезпечують йому системний підхід і досягнення певної мети.

На наш погляд, мета управління основною діяльністю страхової компанії полягає в забезпеченні безперервного її функціонування, підтримці платоспроможності в короткостроковому і довгостроковому плані і отриманні інвестиційної прибутковості не нижчої за середню по ринку. Досягненню цієї мети відповідають принципи безпечності, ліквідності і прибутковості при розміщенні коштів в активах.

Дані принципи є справедливими для страхових компаній та інших фінансових установ. Директиви Європейського Співтовариства висувають наступні вимоги до регулювання розміщення активів страхових організацій:

- найбільша гарантованість повернення коштів;
- ліквідність вкладень;
- прибутковість вкладень.

Згідно з Законом України «Про страхування», наведені принципи стосуються розміщення коштів страхових резервів. Зокрема, зазначається «страхові резерви повинні розміщуватися з урахуванням безпечності, прибутковості, ліквідності та диверсифікованості» [20]. Тому недоліком можна вважати те, що увага іншим активам страховика (профінансованим не за рахунок коштів страхових резервів) в Законі України «Про страхування» не приділяється [20].

Взагалі вчені, що займалися проблемами фінансового управління в страхових компаніях, в переважній більшості вказують на застосування вищенаведених принципів саме в контексті управління розміщенням коштів страхових резервів, а не стосовно усієї сукупності активів.

Вимоги до повернення вкладених коштів, ліквідності вкладень і їх прибутковості, є справедливими для будь-якої інвестиційної діяльності. Але при розміщенні активів слід враховувати також термін вкладень, що повинний бути порівняним з терміном дії зобов'язань, прийнятих на себе страховиком, оскільки не можна без серйозного ризику брати зобов'язання на 20 і 30 років і гарантувати їх короткостроковим розміщенням засобів.

Отже, принципами управління основною діяльністю страховика є безпечність, прибутковість, ліквідність. На наш погляд, ці принципи повинні застосовуватися не тільки до активів, профінансованих за рахунок коштів страхових резервів, а і до активів страховика, профінансованих за рахунок власних коштів і коштів інших кредиторів. При цьому в усіх випадках засобом забезпечення даних принципів виступатиме диверсифікація.

Менеджмент страхової компанії, який займається інвестуванням коштів страхових резервів і інших коштів компанії, в своїй діяльності повинен враховувати загальні правила інвестування. Одним з головних правил є те, що чим більше ризик інвестиції, тим більше норма прибутку, на яку розраховують інвестори. Звідси очікувана норма прибутку дорівнює нормі прибутку по безризиковій інвестиції плюс премія за ризик по даній інвестиції. На цій основі за допомогою цілого ряду економетричних моделей розраховуються так звані

коефіцієнти ризику. При визначенні політики інвестування коштів страхової компанії коригування на інвестиційний ризик повинне проводитися завжди, і при цьому обов'язково необхідно брати до уваги економічну ситуацію в країні, особливості розвитку її державного і недержавного фондів секторів. Зменшення інвестиційного ризику пов'язують з підвищенням ліквідності активу. Під ліквідністю активів розуміють здатність їх швидко і без втрат перетворюватися на грошові кошти. Принцип ліквідності важливий для будь-якої компанії в будь-якій галузі народного господарства. Досить відзначити, що ліквідні активи мають високий статус при оцінці портфеля компанії і займають особливе місце у фінансовому менеджменті.

У страхуванні під ліквідністю активів розуміється можливість оперативної конверсії активів у грошові кошти для погашення страховиком своїх зобов'язань перед страхувальниками та іншими кредиторами. Особливістю використання принципу ліквідності в страхуванні є те, що вимоги до ліквідності різні залежно від ризиків, що складають страховий портфель. Якщо компанія проводить довгострокові накопичувальні види страхування, вона має досить стійкий страховий портфель з вирівняними ризиками. Такий страховий портфель добре піддається плануванню, і компанія з великим ступенем точності може передбачити, коли й у якій сумі їй знадобляться гроші на виплати страхових сум. У цьому випадку забезпечити ліквідність активів нескладно. Якщо ж компанія проводить ризикові види страхування, серед яких особливо варто виділити високоризикові види страхування, наприклад, страхування відповідальності, морське, авіаційне страхування, страхування екологічних ризиків, то вона може бути поставлена перед необхідністю в дуже короткий термін перетворити свої активи в готівку, щоб розрахуватися зі страхувальниками. Отже, до компаній з ризиковим страховим портфелем повинні пред'являтися більш тверді вимоги в плані ліквідності. Слід зазначити, що для страхових компаній збільшення загальної ліквідності активів може досягатися шляхом збільшення частки права вимог до перестраховиків в активах. Наявність договорів з надійними

перестраховими компаніями може зменшити потребу у грошових коштах при виникненні понаднормативних збитків.

Можна виділити наступні фактори, що впливають на інвестиційну політику страхової організації: характер розподілу ризику, що визначає можливість страховика з достатнім ступенем точності визначити потреби в засобах на виплату страхового відшкодування і страхових сум у той чи інший період часу; термін страхування; обсяг акумульованих грошових ресурсів; потреба в інвестиційному доході. Приведені фактори мають внутрішній характер для діяльності страхової компанії. На них суб'єктивно може впливати менеджмент компаній. Але є фактори зовнішнього впливу, на який менеджмент впливати не може, але які можуть впливати на структуру і динаміку активів страховика. Це такі фактори, як зміна державних норм забезпечення платоспроможності страхової компанії, зміна умов інвестування на ринку, зміна податкової політики, рівень ділової активності, інші фактори. Отже, розробляючи політику управління активами страхових компаній, необхідно зважати як на внутрішні, так і на зовнішні фактори впливу і враховувати можливий зв'язок між ними.

Управління активами страхової компанії значно залежить від сфери діяльності, до якої належить страхова компанія страхування життя чи ризикове страхування. Ці напрямки діяльності страхових компаній розділені в більшості країн ЄС. Згідно з Законом України «Про страхування», страховик також не може одночасно займатися і страхуванням життя і ризиковими видами страхування[20]. Наявність такого розподілу обумовлена тим, що фінансове управління компанією, яка здійснює страхування життя, відрізняється від управління компанією, яка проводить загальне (ризикове) страхування.

До страхування життя належать види страхування, які мають накопичувальний характер договору страхування з терміном дії не менше ніж 3 роки і нарахуванням інвестиційного відсотку. При настанні страхового випадку (до якого входить і дожиття страхувальника до закінчення дії

договору) страховиком виплачується страхова сума, яка складається з внесків страхувальників і нарахованих на них відсотків.

До ризикового (загального) страхування належать усі види страхування, які не відповідають ознакам страхування життя. Страхові премії за договорами ризикового страхування сплачуються, як правило, одноразово у певному відсотку від страхової суми. Вони не накопичуються, тобто не розглядаються страхувальниками як інвестиції і не повертаються страхувальникам, якщо страхова подія не сталася. Договори загального страхування, таким чином, забезпечують лише компенсацію збитків і ці договори укладаються на невеликий термін (до одного року).

Кошти резервів зі страхування життя не є власністю страховика і мають бути відокремлені від його іншого майна. Страховик зобов'язаний обліковувати кошти резервів зі страхування життя на окремому балансі і вести їх окремий облік. Кошти резервів зі страхування життя не можуть використовуватися страховиком для погашення будь-яких зобов'язань, крім тих, що відповідають прийнятим зобов'язанням за договорами страхування життя, і не можуть бути включені до ліквідаційної маси у разі банкрутства страховика або його ліквідації з інших причин, і підлягають передачі іншому страховику за згодою страхувальника та застрахованої особи або підлягають передачі застрахованій особі.

Вирішення стратегічних задач забезпечує досягнення довгострокових цілей, що ставляться перед страховою компанією. Вирішення тактичних задач забезпечує поточне функціонування страховика. У відповідності до цього, на наш погляд, можна пропонувати розподіл задач управління активами страхової компанії на тактичні і стратегічні (рис. 1.7).

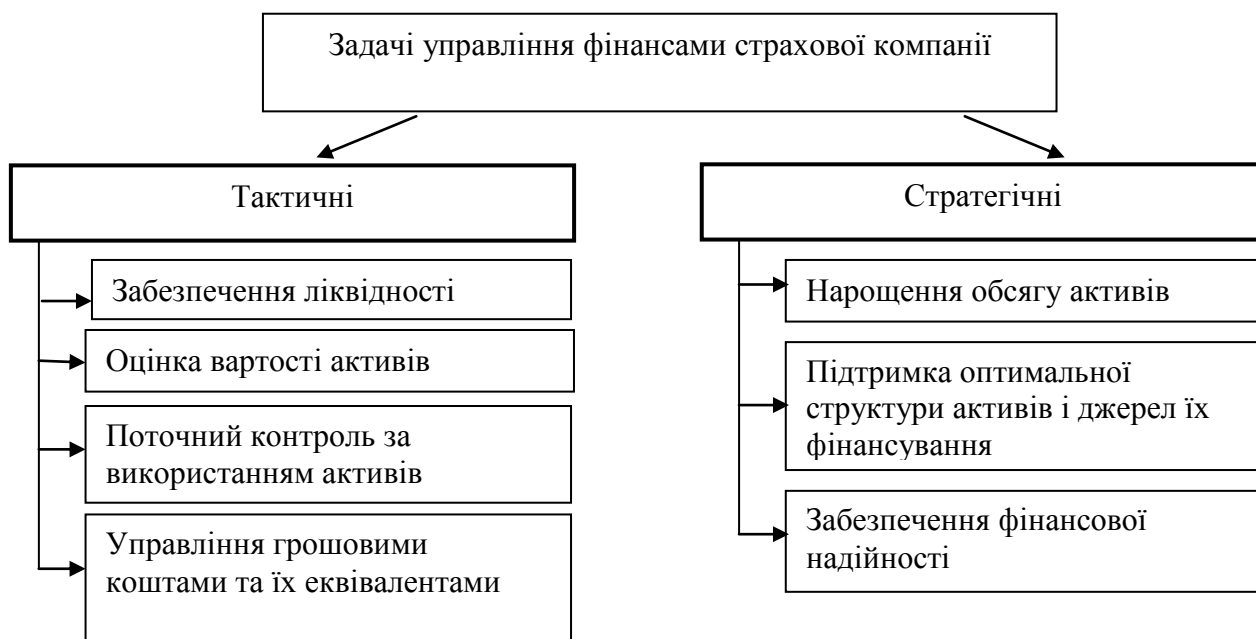

Рис. 1.7. Задачі управління фінансами страхової компанії

Під стратегічними задачами управління фінансами страхової компанії слід розуміти визначену згідно з фінансовою стратегією компанії систему довгострокових завдань і напрямків їх реалізації. В схемі виділено три основні напрямки реалізації даних цілей. Під тактичними задачами управління фінансами страхової компанії слід розуміти, визначені згідно з фінансовою ідеологією компанії, систему поточних завдань і напрямків їх реалізації.

Аналіз є базою для прийняття управлінських рішень. Усі управлінські рішення, які стосуються розміщення активів страхової компанії, можна розділити на три основних напрямки, як це відображено на схемі (рис. 1.8).

Кожен з наведених напрямків є дуже важливим для діяльності страхової компанії. Охарактеризуємо їх більш детально.

Рис. 1.8. Система рішень щодо управління фінансами страхових компаній

Кожна страхова компанія планує суми майбутніх страхових виплат і формує їх грошове забезпечення. Зростання виплат викликатиме зменшення активів компанії. Проте це зменшення може компенсуватися доходами від інвестиційної та іншої діяльності страхової компанії.

Рішення про інвестиції є дуже важливими, зважаючи на зростаючу роль інвестиційного доходу в фінансах страхової компанії. Прийняття цих рішень здійснюється під впливом об'єктивних і суб'єктивних факторів. До об'єктивних факторів належать такі як пропозиція фінансових інструментів, рівень інфляції і відсоткових ставок, зміни в страховому, фінансовому і податковому законодавстві. До суб'єктивних факторів належать інвестиційна політика страховика і схильність менеджерів до ризику.

Отже, управління основною діяльністю страхових компаній має базуватися на принципах поверненості, прибутковості і ліквідності. При цьому дані принципи повинні застосовуватися не лише до тих активів, які представляють страхові резерви, а до усіх інших активів страхової компанії. Дотримання принципів управління активами досягається за допомогою диверсифікованості. Формування політики управління активами страховика в значній мірі залежить від того, до якої сфери належить компанія ризикової чи страхування життя. Ризикова сфера страхування характеризується більшою ліквідністю активів страховиків, ніж сфера страхування життя.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАСОВОГО СТАНУ ПрАТ СК «УНІКА»

2.1. Характеристика ПрАТ СК «УНІКА» і його фінансової служби

Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «УНІКА» (далі ПрАТ СК «УНІКА») входить до складу UNIQA Insurance Group, яка в свою чергу представлена в Україні небанківської фінансової групою «УНІКА Україна» (в яку ще входить страхова компанія «УНІКА Життя» (life)).

Юридична адреса: 01032, м. Київ, вул. Саксаганського 70 А.

Товариство створене з метою отримання прибутку від надання страхових послуг у добровільних та обов'язкових формах страхування на підставі цивільно-правових угод щодо захисту майнових інтересів фізичних і юридичних осіб у разі настання страхових випадків.

Місія компанії полягає у забезпеченні кожного громадянина повними, якісними, доступними та першокласними послугами у сфері страхування, виправдовуючи та перевершуючи очікування клієнтів та залишаючись при цьому стійким лідером по всій Україні.

Успішна діяльність ПрАТ СК «УНІКА» значною мірою обумовлена високим професійним рівнем її працівників, новітніми технологіями управління персоналом, подальшим удосконаленням організаційної структури та оптимізації чисельності співробітників. Чисельність працівників ПрАТ СК «УНІКА» у 2019 р. становила 859 осіб.

Організаційна структура управління підприємством це упорядкована сукупність взаємопов'язаних елементів, які знаходяться в стійких взаємовідносинах, що забезпечує їх функціонування як єдиного цілого. На ПрАТ СК «УНІКА» організаційна структура є лінійно функціональною (рис. 2.1).

Основні зусилля керівництво ПрАТ СК «УНІКА» спрямовує на вирішення проблеми формування колективу у високопрофесійну злагоджену команду. З цією метою постійно удосконалюється механізм мотивації працівників, створюються відповідні умови для подальшого підвищення їх професійного рівня.

Компанія має 24 відокремлених структурних підрозділи розташованих по всій території України.

На ПрАТ СК «УНІКА» управління доходністю страхової діяльності здійснює фінансовий департамент. Структура фінансового департаменту підприємства наведена на (рис. 2.2). Фінансовий директор забезпечує розробку і прийняття управлінських рішень, а також несе відповідальність за їх результати.

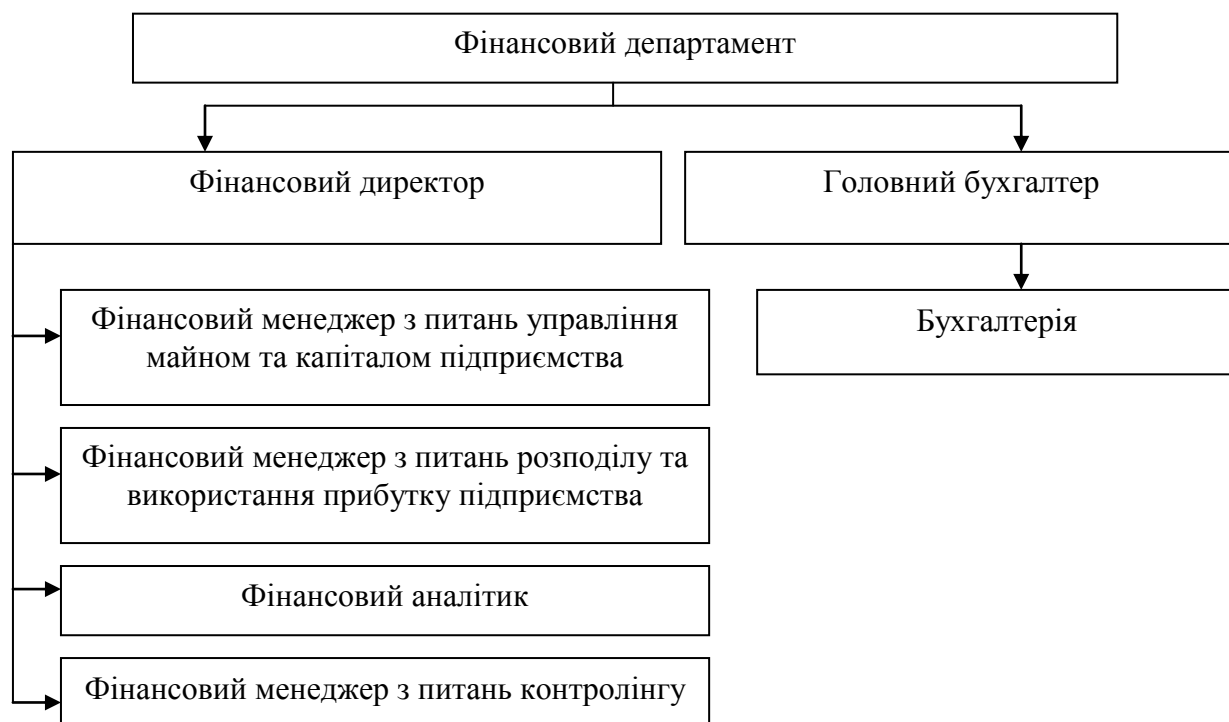

Рис. 2.2. Структура фінансового департаменту ПрАТ СК «УНІКА»

Предметом діяльності компанії є основні види страхування і перестраховування; фінансова діяльність, пов'язана з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням. Товариство може виконувати зазначені види діяльності у вигляді надання послуг для інших страховиків на підставі укладених угод про сумісну діяльність.

Види страхування ПрАТ СК «УНІКА»:

1. Добровільне страхування відповідальності перед третіми особами (крім цивільної відповідальності власників наземного транспорту, відповідальності власників повітряного транспорту, відповідальності власників водного транспорту (включаючи відповідальність перевізника));
2. Добровільне страхування від нещасних випадків;
3. Добровільне страхування вантажів та багажу (вантажобагажу);
4. Добровільне страхування повітряного транспорту;
5. Добровільне страхування наземного транспорту (крім залізничного);
6. Добровільне страхування здоров'я на випадок хвороби;

7. Добровільне страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ;
8. Добровільне страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту (включаючи відповідальність перевізника);
9. Добровільне страхування майна (крім залізничного, наземного, повітряного, водного транспорту, вантажів та багажу);
10. Добровільне страхування фінансових ризиків;
11. Добровільне страхування судових витрат;
12. Добровільне страхування відповідальності власників повітряного транспорту;
13. Добровільне страхування залізничного транспорту;
14. Добровільне страхування медичних витрат;
15. Добровільне медичне страхування (безперервне страхування здоров'я);
16. Добровільне страхування кредитів (у тому числі відповідальності позичальника за непогашення кредиту);
17. Добровільне страхування водного транспорту (морського внутрішнього та інших видів водного транспорту);
18. Добровільне страхування відповідальності власників водного транспорту;

ПрАТ СК «УНІКА» протягом багатьох років займає лідируючі позиції на страховому ринку України і демонструє прибутковий ріст. УНІКА займає провідну позицію за зборами платежів, страховими виплатами, активами та часткою ринку в українському non life страхування.

ПрАТ СК «УНІКА» стабільно входить в ТОП 3 за більшістю показників, займаючи високі позиції на ринку КАСКО, медичного страхування і страхування майна.

ПрАТ СК «УНІКА» входить до складу: Правління Ліги страхових організацій України; Моторного (транспортного) бюро України; Європейської

бізнес асоціації; Національного клубу страхових виплат; Національної асоціації страховиків України.

Страхова компанія «УНІКА» володар міжнародного сертифікату та золотої медалі Customer's Friend Superior Excellence, Міжнародної асоціації сертифікації ICERTIAS (Цюріх, Швейцарія) за зразкові відносини з клієнтами.

UNIQA Insurance Group є однією з провідних страхових груп на своїх основних ринках в Австрії, Центральній та Східній Європі. 40 компаній, 20 тис. співробітників і торгових представників в 18 країнах обслуговують близько 10,1 млн. клієнтів.

Займаючи високі позиції на страхових ринках, UNIQA працює в Австрії, Албанії, Боснії, Болгарії, Хорватії, Чехії, Угорщини, Косово, Ліхтенштейні, Македонії, Чорногорії, Польщі, Румунії, Росії, Сербії, Словаччини, Швейцарії і України.

2.2. Аналіз основних фінансово-економічних показників страхової компанії

Доходи ПрАТ СК «УНІКА» від страхової діяльності включають: зароблені страхові платежі за договорами страхування та перестраховування; комісійні винагороди за перестраховування; частки від страхових сум та страхових відшкодувань, сплачені перестраховиками; повернуті суми із централізованих страхових резервів; повернуті суми технічних резервів, відмінних від резерву незароблених премій, у випадках і на умовах, передбачених чинним законодавством.

Зароблені страхові платежі визначаються за формулою:

$$ЗСП = СНСП_{зв.п.} + СНЗСП_{поч.зв.п.} - СНЗСП_{к.зв.п.} \quad (2.1)$$

де ЗСП – зароблені страхові платежі;

$СНСП_{зв.п.}$ – сума надходжень страхових платежів за звітний період;

$СНЗСП_{поч.зв.п.}$ – сума незароблених страхових платежів на початок звітного періоду;

СНЗСП_{к.зв.п.} – сума незароблених страхових платежів на кінець звітного періоду.

До суми надходжень страхових платежів не включаються частки страхових платежів, які сплачено перестраховиками у звітному періоді за договорами перестраховування. В табл. 2.1 наведено фінансові результати ПрАТ СК «УНІКА».

Страхові платежі первинний дохід ПрАТ СК «УНІКА» та основа подальшого обігу засобів, джерело фінансування інвестиційної діяльності. Оскільки від моменту надходження платежів страхувальників на рахунки страховиків до виплати їх у формі страхового покриття минає певний час, а тривалість збереження засобів страхувальника визначається строком договору, що може становити три, п'ять, десять, п'ятнадцять і більше років, то запасні і резервні фонди, які формує страховик, можуть десятиріччями не використовуватись. Це створює об'єктивну основу для формування позичкового фонду, прямого інвестування, участі в комерційних операціях іншого виду, даючи дохід від інвестиційної діяльності та розміщення тимчасово вільних засобів.

Крім того, страхова компанія може мати дохід від надання послуг, пов'язаних з ризик менеджментом, консультаціями, підготовкою кадрів і т. ін. (доходи від інших операцій).

Витрати ПрАТ СК «УНІКА» утворюють собівартість страхових послуг. Вони мають таку структуру:

- витрати на виплату страхових сум та страхових відшкодувань;
- відрахування в централізовані страхові резервні фонди;
- відрахування в технічні резерви, відмінні від резервів незароблених премій, у випадках і на умовах, передбачених актами чинного законодавства;
- витрати на проведення страхування;
- інші витрати.

Таблиця 2.1

Аналіз фінансових результатів ПрАТ СК «УНІКА»

Показники	Значення за період, тис. грн.			Абсолютна зміна, +/-			Відносна зміна, %		
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2018-2017	2019-2018	2019-2017	2018/ 2017	2019/ 2018	2019/ 2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Чистий дохід (чисті зароблені страхові премії)	980 161	1 446 445	1 754 596	466 284	308 151	774 435	47,6	21,3	79,01
Собівартість реалізованої продукції	443 932	714 228	852 988	270 296	138 760	409 056	60,9	19,4	92,14
Валовий прибуток	536 229	732 217	901 608	195 988	169 391	365 379	36,5	23,1	68,14
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	-14 823	-85 654	12 721	-70 831	98 375	27 544	477,8	-114,9	-185,82
Інші операційні доходи	48 793	39 042	2 796	-9751	-362 46	-45 997	-20,0	-92,8	-94,27
Адміністративні витрати	225 797	290 232	339 291	64 435	49 059	-255 458	28,5	16,9	50,26
Витрати на збут	325 161	429 771	475 060	104 610	45 289	149 899	32,2	10,5	46,1
Інші операційні витрати	5 337	6 533	93 824	1 196	87 291	88 487	22,4	1336,2	1 657,99
Фінансові результати від операційної діяльності	13 904	-40 931	8 950	-54 835	49 881	-4 954	-394,4	-121,9	-35,63
Доход від участі в капіталі	2 075	726	726	-1 349	0	-1 349	-65,0	0,0	-65,01
Інші фінансові доходи	79 603	84 925	120 302	5 322	35 377	40 699	6,7	41,7	51,13
Інші доходи	1 497	2 861	2 104	1 364	-757	607	91,1	-26,5	40,55
Фінансові витрати	0	6 700	227	6 700	-6 473	227	100,0	-96,6	100,0
Інші витрати	73	355	626	282	271	553	386,3	76,3	757,53
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:	97 006	40 526	131 229	-56 480	90 703	34 223	-58,2	223,8	35,28
Витрати з податку на прибуток	57 887	15 375	42 241	-42 512	26 866	-15 646	-73,4	174,7	-27,03
Чистий прибуток	39 119	25 151	88 988	-13 968	63 837	49 869	-35,7	253,8	127,48

Обсяг чистих зароблених страхових премій ПрАТ СК «УНІКА» за 2017 р. становив 980 161 тис. грн., за 2018 р. він зріс на 47,6 % і становив 1 446 445 тис. грн. За підсумками 2019 р. також відмічається його зростання на 21,3% і відповідно його обсяг становить 1 754 596 тис. грн. (рис. 2.3).

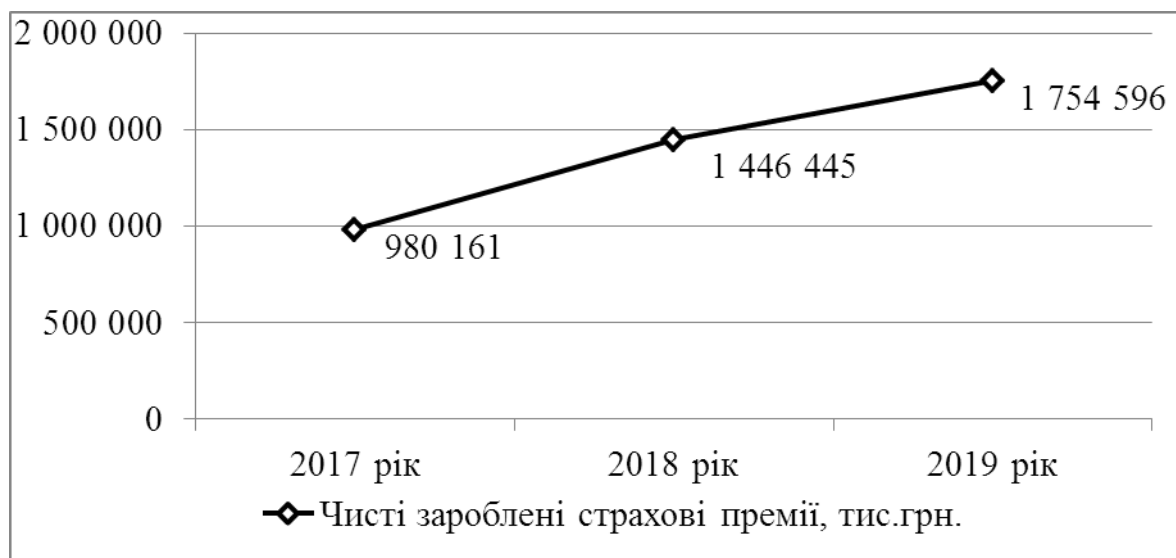

Рис. 2.3. Динаміка чистих зароблених премій
ПрАТ СК «УНІКА» за 2017 – 2019 рр.

Собівартість у страховій справі явище особливе. Страховик, беручи на себе страхову відповідальність за певним видом договору, тільки приблизно знає, у яку суму йому обійдеться надання тієї чи іншої страхової послуги. Вона може коштувати страховику тільки суми витрат на ведення справи за цим договором, а може, окрім того, включати виплату річного відшкодування.

Собівартість це витрати страховика на ведення страхової справи. Собівартість страхових послуг (чисті понесені збитки за страховими виплатами) ПрАТ СК «УНІКА» у 2017 р. становила 443 932 тис. грн., у 2018 р. її обсяг зріс на 60,9% і становив 714 228 тис. грн., а у 2019 р. зріс ще на 19,4% і становив 852 988 5 тис. грн. (рис. 2.4).

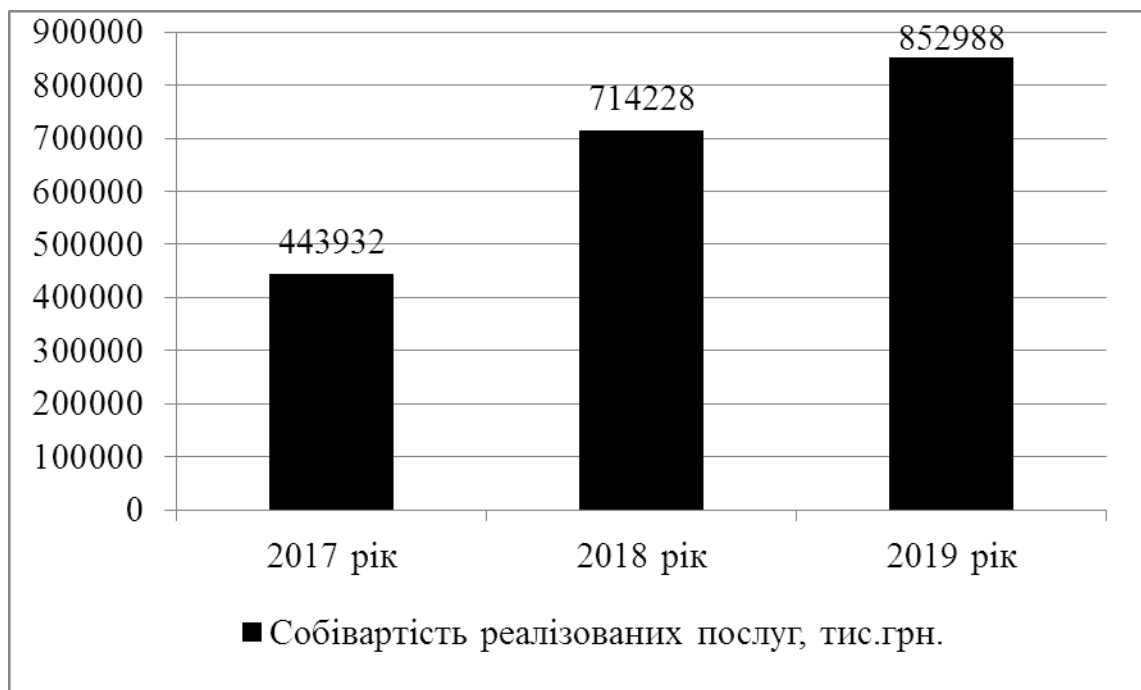

Рис. 2.4. Динаміка собівартості реалізованих послуг ПрАТ СК «УНІКА» за 2017 – 2019 рр.

Прибуток від страхових операцій є різницею між ціною наданих страхових послуг та їх собівартістю. Головним джерелом формування прибутку від страхових операцій є прибуток у тарифі, який під час калькуляції навантаження закладається в тарифну ставку як самостійний елемент ціни на страхову послугу. Частка прибутку в тарифі встановлюється у відсотках або в абсолютному розмірі. Обсяг прибутку у тарифі ПрАТ СК «УНІКА» зріс з 536 229 тис. грн. до 901 608 тис. грн.

Головна стаття витрат страховика виплата страхових сум і страхового відшкодування. Окрім цих витрат, ПрАТ СК «УНІКА» ще несе й інші витрати, які пов'язані із забезпеченням безперебійної операційної діяльності компанії. Їх аналіз представлено в табл. 2.2.

Операційні витрати ПрАТ СК «УНІКА» за 2017 – 2019 рр.

Найменування показника	Значення за період, тис. грн.			Абсолютна зміна, +/-			Відносна зміна, %		
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2018-2017	2019-2018	2019-2017	2018/2017	2019/2018	2019/2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Матеріальні затрати	4 227	4 299	3 514	72	-785	-713	1,7	-18,3	-16,87
Витрати на оплату праці	105 363	136 799	205 609	31 436	68 810	100 246	29,8	50,3	95,14
Відрахування на соціальні заходи	17 075	23 966	38 229	6 891	14 263	21 154	40,4	59,5	123,89
Амортизація	6 695	8 869	9 980	2 174	1 111	3 285	32,5	12,5	49,07
Інші операційні витрати	866 867	1 313 326	1 503 831	446 459	190 505	636 964	51,5	14,5	73,48
Разом	1 000 227	1 487 259	1 761 163	487 032	273 904	760 936	48,7	18,4	76,08

Дані табл. 2.2 свідчать про те, що обсяг операційних витрат ПрАТ СК «УНІКА» зріс з 1 000 227 тис. грн. у 2017 р. до 1 761 163 тис. грн. у 2019 р. Найбільшими темпами відбувалось зростання витрат на оплату праці, відрахувань на соціальні заходи та інших операційних витрат.

У складі операційних витрат компанії переважають інші операційні витрати (5,39%), а найменшу частку займають матеріальні затрати (0,2%). Така структура операційних витрат компанії пов'язана із специфікою її діяльності страховою.

Зіставляючи доходи та витрати страхової організації, визначають її фінансові результати (рис. 2.5). Фактичний прибуток від страхових операцій включає:

- прибуток у тарифах;
- економію з витрат на ведення справи;
- економію на управлінських витратах, яка є тоді, коли їхні темпи зростання відстають від темпів зростання страхових платежів.

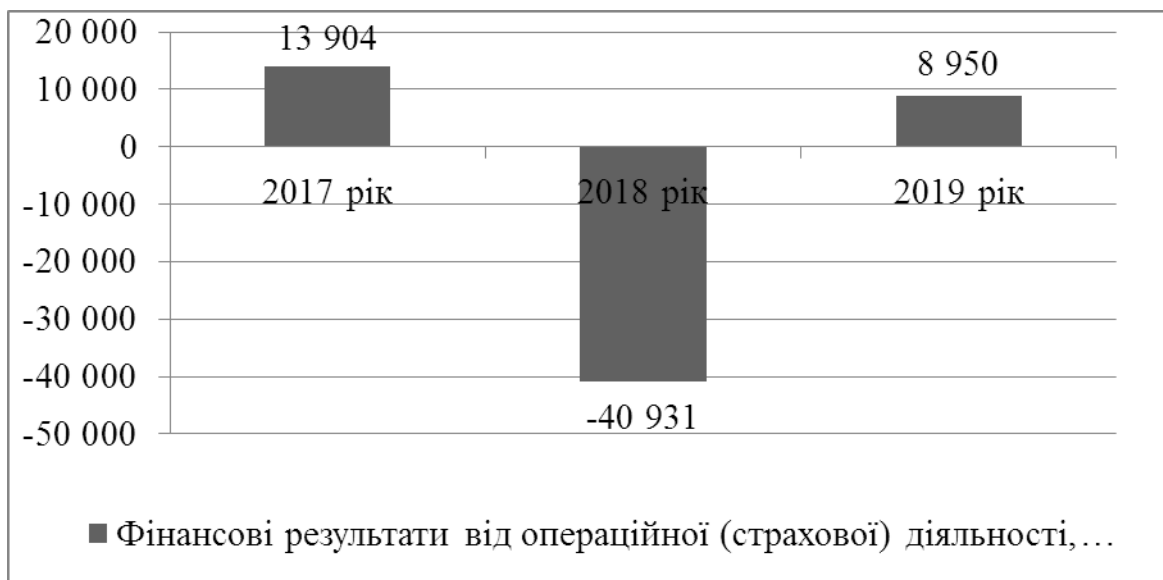

Рис. 2.5. Динаміка фінансових результатів від операційної (страхової) діяльності ПрАТ СК «УНІКА» за 2017 – 2019 рр.

Фінансовий результат від страхової діяльності ПрАТ СК «УНІКА» у 2017р. становив 13 904 тис. грн., у 2018 р. компанія отримала збиток від страхової діяльності в обсязі 40 931 тис. грн., через значні витрати від зміни інших страхових резервів. За підсумками 2019 року, обсяг прибутку від операційної діяльності зріс і становив 8 950 тис. грн.

Окрім доходів від страхової діяльності ПрАТ СК «УНІКА» протягом 2017 – 2019 рр. отримувала інші фінансові доходи, інші доходи та несла витрати за цими напрямками діяльності. В результаті таких змін, діяльність компанії була прибутковою (рис. 2.6).

Обсяг чистого прибутку у 2017 р. становив 39 119 тис. грн., у 2018 р. відбулося його скорочення на 35,7 % за рахунок скорочення обсягу доходів від операційної діяльності. За результатами 2019 р. обсяг чистого прибутку становив 88 988 тис. грн.

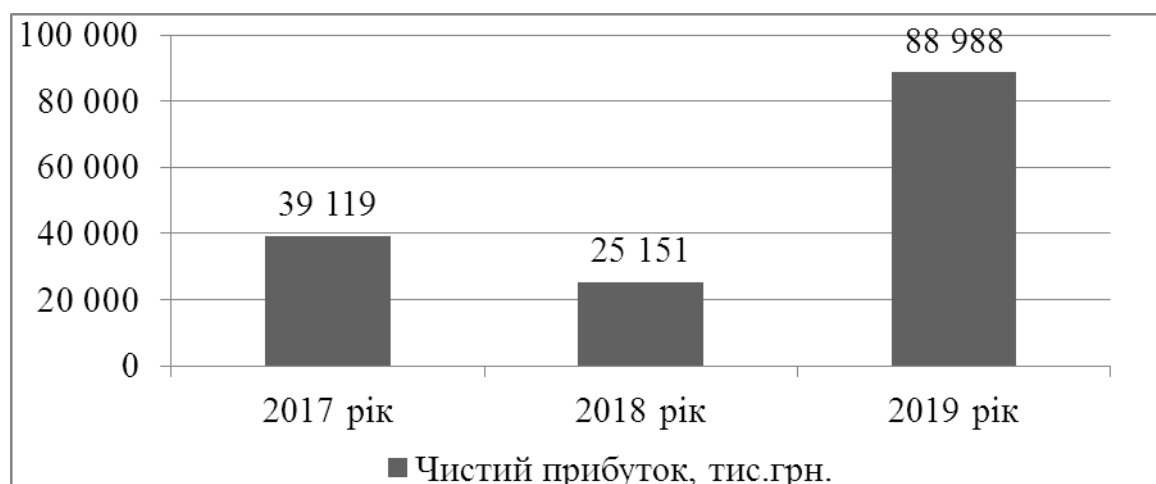

Рис. 2.6. Динаміка чистого прибутку ПрАТ СК «УНІКА» за 2017 – 2019 рр.

Прибуток від інвестування та розміщення тимчасово вільних коштів не включає доходів від інвестування та розміщення коштів, резервів із страхування життя і медичного страхування у разі використання їх на поповнення резервів із страхування життя відповідно до методики формування резервів із страхування життя, зазначеної у ст. 31 Закону України Про внесення змін до Закону України «Про страхування» (2001 р.), або на поповнення резервів з медичного страхування у випадках, передбачених чинним законодавством.

Останнім кроком нашого дослідження є оцінка рентабельності діяльності компанії. Показник рівня дохідності за операціями або за будь-яким видом страхування називають рентабельністю.

Рівень рентабельності (РР) визначають за формулою:

$$PP = \frac{\text{Річна сума прибутку}}{\text{Річна сума платежів (за будь-яким видом страхування або за страховими операціями в цілому)}} * 100, \quad (2.2)$$

Отримані результати містяться у рис. 2.7.

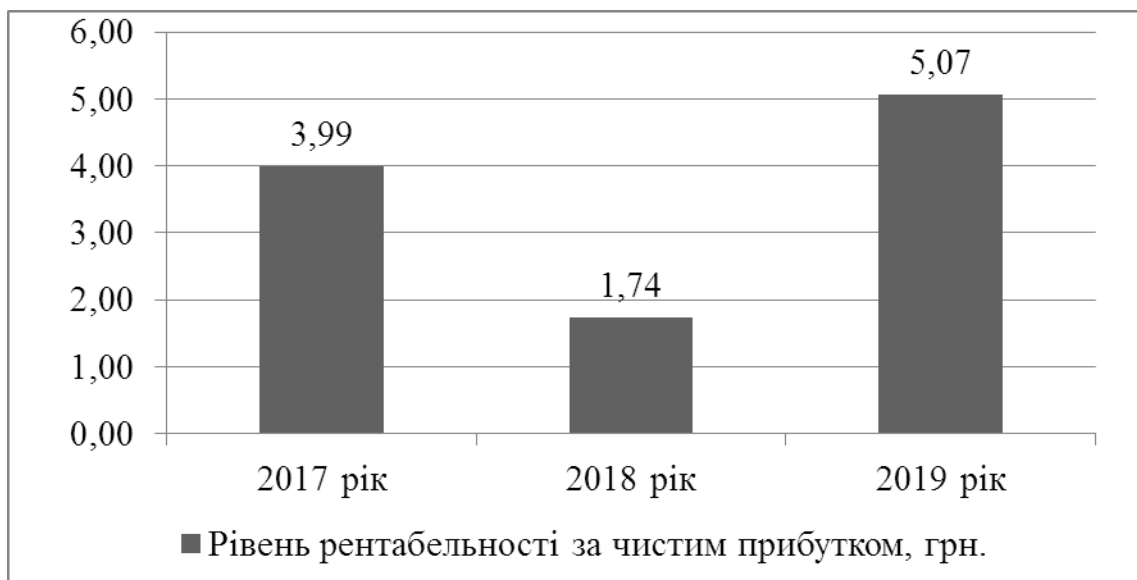

Рис. 2.7. Динаміка рівня рентабельності ПрАТ СК «УНІКА» за 2017 – 2019 рр. за чистим прибутком

Рівень рентабельності показує, який прибуток отримує компанія з кожної гривні страхових платежів. Цей показник ув'язує розмір прибутку як джерела фінансових ресурсів з обсягом робіт із формування страхового фонду. Дані рис. 2.8 свідчать про те, що у 2018 р. відбулося зниження показника рентабельності з 3,99% до 1,74%, але у 2019 р. спостерігається зростання коефіцієнта до 5,07 %. Такі зміни є позитивними та свідчать про підвищення ефективності діяльності ПрАТ СК «УНІКА».

2.3. Аналіз фінансового стану ПрАТ СК «УНІКА»

Фінансовий стан страхової компанії як комплексне поняття, що є наслідком взаємодії усіх елементів системи фінансових відносин компанії, визначається сукупністю господарських факторів і характеризується системою показників, які відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів. Тому під фінансовим станом компанії розуміють її спроможність фінансувати свою діяльність. Оптимізація фінансового стану є однією з умов успішного розвитку компанії у майбутньому, а погіршення фінансового стану свідчить про загрозу її можливого банкрутства.

Основними джерелами інформації для аналізу фінансового стану компанії є фінансова звітність за 2017 – 2019 рр., до якої входять: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал та примітки до річної фінансової звітності (Додаток А, Б).

Першим етапом аналізу є дослідження динаміки загального обсягу активів та капіталу компанії (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

**Обсяг та динаміка активів і капіталу ПрАТ СК «УНІКА»
за 2017 – 2019 рр.**

Показники	Значення за період			Темп приросту, %		Структура, %		
	2017р.	2018р.	2019р.	2018/ 2017	2019/ 2018	2017р.	2018р.	2019р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. Активи (майно):								
Необоротні активи	322 833	512 127	401 607	58,6	-21,6	19,4	15,2	16,5
Оборотні активи	1 339 884	2 862 344	2 030 606	113,6	-29,1	80,6	84,8	83,5
Разом:	1 662 717	3 374 471	2 432 213	102,9	-27,9	100,0	100,0	100,0
II. Пасиви (джерела фінансування)								
Власний капітал	415 530	430 785	529 741	3,7	23,0	25,0	12,8	21,8
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	889 740	1 780 279	1 602 357	100,1	-10,0	53,5	52,8	65,9
Поточні зобов'язання	357 447	1 163 407	300 115	225,5	-74,2	21,5	34,5	12,3
Разом:	1 662 717	3 374 471	2 432 213	102,9	-27,9	100,0	100,0	100,0

З табл. 2.3 видно, що загальний обсяг активів (капіталу) компанії на 31.12.17 р. становив 1 662 717 тис. грн. У наступному періоді відбулося його зростання на 102,9 %, а станом на 31.12.19 р. спостерігається зменшення загального обсягу активів ПрАТ СК «УНІКА» на 27,9% і у цьому періоді їх обсяг склав 2 432 213 тис. грн. Наочно динаміка загального обсягу активів (капіталу) страхової компанії наведена на рис. 2.8.

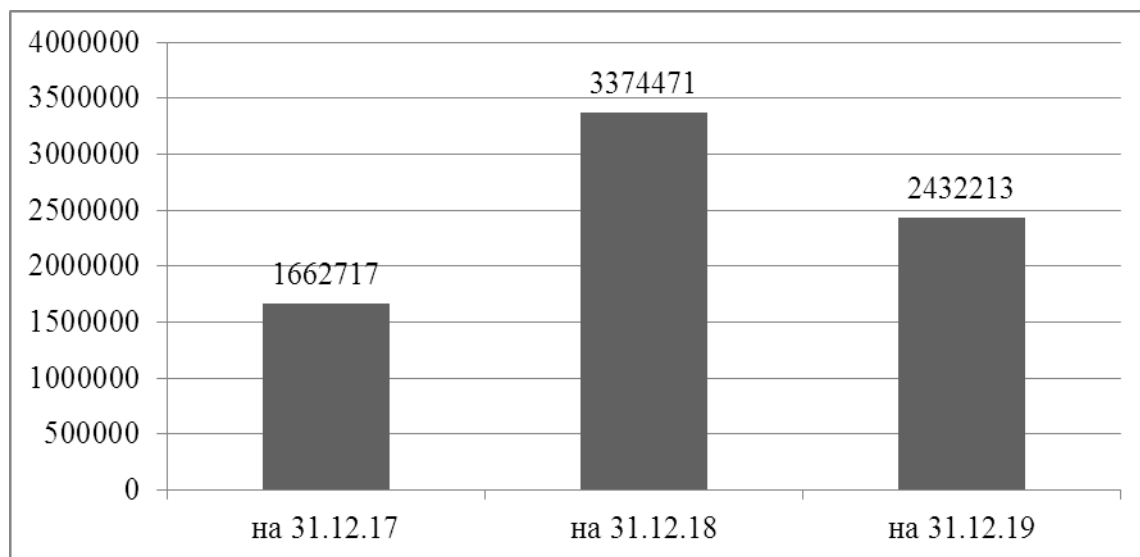

Рис. 2.8. Динаміка загального обсягу активів (капіталу)
ПрАТ СК «УНІКА» за 2017 – 2019 рр.

Оцінюючи динаміку загального обсягу майна ПрАТ СК «УНІКА» можна відмітити його нерівномірну динаміку. В цілому за 2017 – 2019 рр. зростання відбулося на 46,3%. У складі активів компанії переважна частка належить оборотним активам (більше 80%), позитивним є також її зростання. Решта приходиться на необоротні активи.

Оцінюючи структуру капіталу ПрАТ СК «УНІКА» слід зазначити що на долю власного капіталу приходилося на кінець 2017 р. 25%, а на кінець 2019 року 21,8%, тобто частка власного капіталу скоротилася. Частка поточних зобов'язань компанії на кінець 2017 р. становила 21,5%, а на кінець 2019 року 12,3%. Найбільшою є частка довгострокових зобов'язань і забезпечень, які за період, що досліджується зросла з 53,5% до 5,9 %. Зростання обсягу та частки позикового капіталу знижує фінансову залежність підприємства, але підвищує рентабельність власного капіталу та сприяє розвитку компанії.

Використання власного капіталу для фінансування діяльності ПрАТ СК «УНІКА» має такі переваги: 1) простота залучення, оскільки рішення, які пов'язані зі збільшенням власного капіталу (особливо за рахунок внутрішніх джерел його формування) приймаються власниками компанії;

2) більш висока спроможність генерувати прибуток у всіх сферах діяльності, адже при його використанні не потрібно сплачувати відсоток за користування капіталом у всіх його видах; 3) забезпечення фінансової стійкості при розвитку компанії, її платоспроможності у довгостроковому періоді, а, відповідно, і зниження ризику банкрутства.

Разом із тим, використання власного капіталу на ПрАТ СК «УНІКА» має такі недоліки: а) обмеженість обсягу залучення, а, відповідно, й можливостей суттєвого розширення страхової та інвестиційної діяльності компанії в періоди позитивної кон'юнктури ринку на окремих етапах її життєвого циклу;

б) висока вартість (порівняно з альтернативними позиковими джерелами) формування капіталу; в) неможливість приросту коефіцієнта фінансової рентабельності діяльності компанії за рахунок залучення позикових коштів.

Використання позикового капіталу на ПрАТ СК «УНІКА» характеризується такими позитивними особливостями:

1) достатньо широкими можливостями залучення грошових коштів, при високому кредитному рейтингу компанії, наявності застави чи гарантії поручителя;

2) забезпеченням росту фінансового потенціалу компанії при необхідності суттєвого розширення її активів та зростання темпів росту обсягів її страхової діяльності;

3) більш низькою вартістю (порівняно із власним капіталом) за рахунок забезпечення ефекту «податкового захисту» (вилучення витрат по його обслуговуванню із оподаткованої бази при сплаті податку на прибуток);

4) здатністю генерувати приріст фінансової рентабельності (коефіцієнта рентабельності власного капіталу).

Разом з тим використання позикового капіталу ПрАТ СК «УНІКА» має такі недоліки:

а) воно генерує в господарчій діяльності підприємства найбільш загрозливі інвестиційні ризики, це ризик зниження фінансової стійкості та

втрати платоспроможності. Рівень цих ризиків підвищується пропорційно зростанню питомої ваги використовуваного залученого капіталу;

б) активи, що сформовані за рахунок позикового капіталу, генерують меншу (за інших рівних умов) норму прибутку, яка знижується на суму виплачуваного відсотка (відсотка за банківський кредит; лізингові ставки; купонного відсотка за облігаціях; вексельного відсотка за комерційний кредит та інше);

в) висока залежність вартості позикового капіталу від коливань кон'юнктури фінансового ринку.

Таким чином, ПрАТ СК «УНІКА», використовуючи позиковий капітал, підвищує власний фінансовий потенціал розвитку (за рахунок формування додаткового обсягу активів) та можливості приросту фінансової рентабельності, але великою мірою генерує фінансовий ризик та загрозу банкрутства (зростаючого у міру збільшення питомої ваги позикових засобів у загальній сумі використовуваного капіталу).

В системі дослідження фінансового стан найбільше розповсюдження отримали наступні групи аналітичних фінансових коефіцієнтів:

1. Коефіцієнти оцінки рентабельності страхової компанії;
2. Показники ліквідності та платоспроможності;
3. Показники фінансової стійкості.

Коефіцієнти оцінки рентабельності характеризують здатність створювати необхідний прибуток в процесі господарської діяльності страхової компанії і визначають загальну ефективність використання фінансових ресурсів (капіталу). Результати проведених розрахунків представлено в табл. 2.4.

**Результати оцінки рентабельності ПрАТ СК «УНІКА»
за 2017 – 2019 рр.**

Показники	Значення за період, %			Абсолютна зміна, +/-		
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2018-2017	2019-2018	2019-2017
1	2	3	4	5	6	7
Рентабельність страхової послуги	1,39	-2,75	0,51	-4,14	3,26	-0,88
Рентабельність продаж	3,99	1,74	5,07	-2,25	3,33	1,08
Рентабельність страхової справи	120,79	102,52	105,70	-18,27	3,18	-15,09
Рентабельність інвестиційної діяльності	9,12	4,93	7,64	-4,19	2,71	-1,48
Рентабельність активів	2,35	0,75	3,66	-1,61	2,91	1,31
Рентабельність власного капіталу	9,41	5,84	16,80	-3,58	10,96	7,39

Рентабельність страхової послуги (що розраховується як відношення фактичного прибутку від операційної діяльності страхової компанії до її витрат) протягом 2017 – 2019 рр. значно коливалася. Так, якщо за підсумками 2017 р. її значення становило 1,39 %, то вже за 2018 р. воно було від'ємним і становило -2,75%, але за 2019 р. воно зросло до 0,51%. Такі коливання пов'язані із зміною операційного прибутку страхової компанії. Значення показника свідчить про те, що у 2019 р. на 100 грн. витрат, компанія отримала 51 грн. операційного прибутку, що є дуже низьким показником. І потребує прийняття керівництвом компанії певних управлінських рішень, спрямованих на покращення ситуації.

Рентабельність продаж (що розраховується як відношення чистого прибутку до суми страхових платежів) у 2017 р. становила 3,99%, за підсумками 2018 р. її значення скоротилося до 1,74 %, а за 2019 р. зросло до 5,07%. Причиною таких змін є суттєве зниження чистого прибутку у 2018 р. Значення показника свідчить про те, що у 2019 р. на 100 грн. страхових платежів, компанія отримала 5,07 грн. чистого прибутку, що також є низьким показником та свідчить про незначну ефективність продаж страхових продуктів компанією.

Рентабельність страхової справи (що розраховується як відношення прибутку у тарифах валового прибутку до витрат на ведення справи собівартості наданих послуг) у 2017 р. становила 120,79%, у 2018 р. вона скоротилася до 102,52%, а у 2019 р. зросла до 105,7%. Значення цього показника свідчить про те, що у 2019 р. на 100 грн. витрат на ведення страхової справи, компанія отримала 105,7 грн. прибутку у тарифах.

Рентабельність інвестиційної діяльності (розраховується як відношення прибутку від інвестиційної діяльності до середньорічного обсягу страхових резервів) коливалась від 4,93% у 2018 р. до 9,12% у 2017 р. Значення цього показника свідчить про те, що у 2019 р. на 100 грн. страхових резервів, компанія отримала 7,64 грн. прибутку від інвестиційної діяльності. Такі результати свідчать про низьку інвестиційну активність страхової компанії але її високу ефективність у порівнянні із операційною (страховою) діяльністю компанії.

Рентабельність активів, що характеризує ефективність використання активів підприємства (розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості активів), протягом 2017 – 2019 рр. коливалась від 0,75% до 3,66% (при нормативі >0). Значення коефіцієнту свідчить про те, що за 2019 рік на 100 грн. середньої вартості активів страхова компанія отримала прибуток в розмірі 3,66 грн.

Рентабельність власного капіталу, що характеризує ефективність вкладення коштів до даної компанії (розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості власного капіталу), коливалась від 5,84 % у 2018 р. до 16,8 % у 2019 р. (при нормативі >0) . Значення показника свідчить про те, що за 2019 рік на 100 грн. середньої вартості власного капіталу компанія отримала прибуток в розмірі 16,8 грн.

Узагальнюючи отримані результати необхідно зазначити, що в цілому діяльності ПрАТ СК «УНІКА» найбільш ефективною була у 2017 р. Недоліком є зниження значення показників у 2018 р., а як позитивне явище слід

розглядати її незначне покращення за підсумками 2019 р., не зважаючи на кризу ліквідності в економіці України.

Коефіцієнти оцінки ліквідності та платоспроможності характеризують здатність компанії своєчасно розраховуватися по своїх поточних фінансових зобов'язаннях за рахунок оборотних активів різного рівня ліквідності. Показники ліквідності та платоспроможності ПрАТ СК «УНІКА» представлені такими коефіцієнтами (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

**Коефіцієнти ліквідності та платоспроможності ПрАТ СК «УНІКА»
за 2017 – 2019 рр.**

Показники	Оптим. знач.	Станом на:			Абс.зміна, +/-		
		2017р.	2018р.	2019р.	2018-2017	2019-2018	2019-2017
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт загальної ліквідності (КЛ_1)	>1	3,75	2,46	6,77	-1,29	4,31	3,02
Коефіцієнт поточної (швидкої) ліквідності (КЛ_2)	>0,6-0,8	2,58	1,55	4,24	-1,02	2,69	1,66
Коефіцієнт абсолютної (строкової) ліквідності (КЛ_3)	>0	1,87	0,60	3,30	-1,27	2,70	1,43
Чистий оборотний капітал (тис. грн.)	>0	982 437	1 698 937	1 730 491	716 500	31 554	748 054

Коефіцієнт загальної ліквідності, що показує достатність ресурсів компанії, які можуть бути використані для погашення її поточних зобов'язань (розраховується як відношення оборотних активів до поточних зобов'язань), коливався від 2,46 до 6,77 (при нормативі >1,0). Значення коефіцієнта свідчить про достатність ресурсів підприємства, які можуть бути використані для

погашення його поточних зобов'язань. Товариство спроможне за рахунок оборотних активів погасити 100% своїх поточних зобов'язань.

Коефіцієнт поточної (швидкої) ліквідності, що відображає платіжні можливості страхової компанії щодо сплати поточних зобов'язань, за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами (розраховується як відношення найбільш ліквідних оборотних засобів (грошових засобів та їх еквівалентів, поточних фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості) до поточних зобов'язань підприємства), значення цього коефіцієнта дорівнює попередньому і протягом 2017 – 2019 рр. коливалося від 1,55 до 4,24 (при нормативі 0,6 до 0,8). Значення коефіцієнта свідчить про спроможність підприємства сплатити поточні зобов'язання, за умови своєчасного погашення дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт абсолютної (строкової) ліквідності, що характеризує частину поточних зобов'язань, яка може бути сплачена негайно (розраховується як відношення грошових засобів та їхніх еквівалентів і поточних фінансових інвестицій до поточних зобов'язань), протягом періоду, що досліджується коливався від 0,6 до 3,3 (при нормативі >0). Значення коефіцієнта свідчить про спроможність компанії погасити негайно 100% від суми поточних зобов'язань.

Чистий оборотний капітал компанії (розраховується як різниця між оборотними активами підприємства та його поточними зобов'язаннями) має високе абсолютне значення та щорічно зростає і станом на 31.12.2019 р. складає 1 730 491 тис. грн. Значення цього показника свідчить про спроможність компанії сплачувати свої поточні зобов'язання та розширювати подальшу діяльність.

Значення коефіцієнтів ліквідності свідчить про достатність у ПрАТ СК «УНІКА» ліквідних активів та власних коштів для погашення поточних зобов'язань та розширення діяльності. Позитивним є їх зростання у 2019 році відносно попередніх періодів.

Для оцінки ефективності використання капіталу страхової компанії розглядається *система коефіцієнтів фінансової стійкості*, яка дозволяє

виявити рівень фінансового ризику, пов'язаного зі структурою джерел формування капіталу, а отже і ступінь фінансової стабільності в процесі майбутнього розвитку. Аналіз фінансової стійкості дозволяє оцінити ступінь стабільності його фінансового розвитку та рівень фінансових ризиків, що створюють загрозу його банкрутства. Показники фінансової стійкості ПрАТ СК «УНІКА» представлені такими коефіцієнтами (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

**Коефіцієнти фінансової стійкості ПрАТ СК «УНІКА»
за 2017 – 2019 рр.**

Показники	Оптим. знач.	Станом на:			Абс.зміна, +/-		
		2017р.	2018р.	2019р.	2018-2017	2019-2018	2019-2017
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт фінансування	<1,0	3,00	6,83	3,59	3,83	-3,24	0,59
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	>0,5	0,25	0,13	0,22	-0,12	0,09	-0,03
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0	2,36	3,94	3,27	1,58	-0,68	0,91

Коефіцієнт фінансування, що характеризує кількість залучених коштів на 1 грн. власних коштів підприємства (розраховується як співвідношення залучених та власних коштів), протягом періоду, що досліджується коливається від 3,0 станом на 31.12.2017 р. до 6,83 станом на 31.12.2018 р. (при нормативі <1,0). Значення коефіцієнта свідчить про те, що станом на 31.12.2019 р. на 1 грн. власних коштів підприємства припадає 3,59 грн. залучених коштів.

Коефіцієнт платоспроможності (автономії), що показує питому вагу власного капіталу в загальному обсязі фінансових ресурсів, авансованих у його діяльність (розраховується як відношення власного капіталу до підсумку балансу компанії), протягом періоду, що досліджується коливається від 0,13 станом на 31.12.2018 р. до 0,25 станом на 31.12.2017 р. (при нормативі >0,5). Значення коефіцієнту свідчить про те, що питома вага власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих в діяльність підприємства станом на

31.12.2019 р. складає 22%. Тобто підприємство у значному ступені залежить від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу, що показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, тобто вкладена в оборотні засоби, а яка капіталізована (розраховується як відношення чистого оборотного капіталу до власного капіталу), протягом періоду, що досліджується коливається від 2,36 станом на 31.12.2017 р. до 3,95 станом на 31.12.2018 р. (при нормативі >0). Значення коефіцієнту свідчить про те, що власний капітал компанії повністю використовується для фінансування поточної діяльності. Показники фінансової стійкості свідчать про те, що ПрАТ СК «УНІКА» є фінансово стійкою та автономною компанією.

Узагальнюючи результати проведеного дослідження слід відзначити, що на ПрАТ СК «УНІКА» відбувається зростання як власного так і позикового капіталу. Зростання капіталу підприємства меншими темпами ніж зростання його прибутку призвело до збільшення його показників рентабельності. В цілому ж, компанія є фінансово стійкою, позитивним також є наявність достатнього обсягу ліквідних активів для погашення поточних зобов'язань компанії. Як недолік в забезпечення дохідності основної діяльності страхової компанії є низькі показники рентабельності. Звичайно, ПрАТ СК «УНІКА» повинна мати в своєму розпорядженні значні суми грошових коштів для своєчасного розрахунку зі страхувальниками. Зважаючи на підвищений ризик, притаманний її діяльності, в своїй політиці управління активами вона об'єктивно віддає перевагу ліквідності перед прибутковістю. Але надмірний рівень ліквідності є небажаним. Значні обсяги грошових коштів дійсно забезпечують компанії можливість розраховуватися у будь-який момент і в повному обсязі. В той же час чисті грошові кошти як активи не приносять компанії ніякого прибутку внаслідок володіння ними. А в умовах достатньо високого рівня інфляції відбувається навіть знецінення купівельної спроможності грошей, що є прихованою формою збитку.

Отже, перед кожною компанією постає проблема пошуку оптимального співвідношення між грошовими коштами та активами, використання яких здатне забезпечувати отримання прибутку

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОХІДНОСТІ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

3.1. Зарубіжний досвід забезпечення дохідності основної діяльності страхової компанії

В усіх зарубіжних теоріях страхування трактується в абстрактній формі, що полягає в незмінній сутності цієї категорії в різних умовах розвитку суспільства. На наш погляд, така обрана позиція в зарубіжних наукових джерелах є вірною. Це пояснюється об'єктивним існуванням страхування як економічної категорії, природа і сутність якої не залежить від політичної чи економічної системи. Особливість полягає лише в призначенні страхування відповідно до умов соціально-економічного розвитку тієї чи іншої держави [49, с. 315].

Важливою ознакою усіх зарубіжних теорій є втілення в страхування ідеї «соціальної солідарності». В Євангельському дусі подає визначення страхування учень А. Г. Вагнера. Він розглядає страхування «як форму здійснення християнського принципу солідарності», тієї «вищої солідарності», яка «тільки і може призвести до перемоги над одностороннім класовим егоїзмом двох класів» за допомогою трьох засобів: «вирівнювання інтересів», «любов до вітчизни» і «релігія». І.П. Покровський в російській юридичній літературі передбачав в «ідеї страхування велике майбутнє, деякий новий і загальний принцип нашого правопорядку в дусі суспільної солідарності». Намагаючись врахувати усі особливі ознаки, характерні зарубіжній теорії страхування, С. С. Осадець визначає страхування «як вид господарської діяльності на основі взаємності, метою якої є покриття майбутньої потреби, викликаной настанням випадкової і разом з тим статистично «вимірюваної події» [49, с. 515].

У зарубіжних країнах діяльність страховиків і страхових посередників здійснюється в різних організаційних формах, а саме: у виді акціонерних компаній, товариств взаємного страхування, державних і змішаних страхових організацій, частки підприємництва і товариств, кооперативних страхових організацій, спільних підприємств, корпорацій «Ллойд», бюро автостраховиків. В окремих країнах склалася різна практика застосування організаційно-правових форм при створенні страхових товариств [32, с. 17].

У США і Німеччині, наприклад, переважають акціонерні товариства, у Франції товариства взаємного страхування, у Великобританії поряд зі страховими корпораціями функціонують асоціації взаємного страхування. Міцні позиції на страховому ринку Великобританії займають страхові посередники, що виступають в організаційних формах товариств і приватного підприємництва. В Італії й Іспанії досить широко практикується кооперативне страхування, у Німеччині, Великобританії, Франції, Японії функціонують страхові компанії за участю державного капіталу (наприклад, «Гермес» у Німеччині, «Кофасе» у Франції), діяльність яких в основному обмежується зовнішньоекономічною сферою. Але в яких би організаційних формах не виступали страховики, їхня діяльність регулюється визначеними нормативними актами і звичайно контролюється спеціальними органами державного страхового нагляду [23].

Страхова справа в промислово розвинених країнах базується на спеціальному страховому законодавстві, судовому прецеденті і страхових традиціях. Страховому ринку характерна висока частка страхових платежів (премій) у валовому національному продукті. Так, у США, Великобританії і Японії вона складає більш 8%, у Швейцарії 7,5%, у ФРН і Нідерландах близько 6% ВВП. Аналіз стану і тенденцій розвитку страхового ринку США і країн Європейського Співтовариства (ЄС) дозволяє відзначити процеси активної концентрації страхового капіталу й інтернаціоналізації страхової справи. Процес інтернаціоналізації особливо широко охопив європейський страховий ринок [23].

Особлива увага у всіх промислово розвинених країнах приділяється рівню платоспроможності і надійності страхових компаній, обумовленому як перевищення їхніх активів над прийнятими зобов'язаннями. Порядок оцінки і вимоги до рівня платоспроможності страхової компанії встановлюються окремо по загальних і довгострокових видах страхування. У поняття надійності компанії входить не тільки можливість виконати узяті нею зобов'язання, але і готовність їх виконати.

У США законодавче регулювання страхування віднесено до сфери компетенції штатів, а законодавчі норми, наприклад по обов'язковому страхуванню, що діють на всій території країни, дуже обмежені і носять в основному рекомендаційний характер. Загальні норми страхування в США і Великобританії визначаються головним чином із судових прецедентів і страхових традицій.

У законодавчих актах Великобританії, Німеччини, Італії, Франції й інших країн ЄС, що регламентують страхову діяльність, ще є деякі відмінності, але відповідно до директив ради ЄС, ці країни зобов'язані адаптувати національне законодавство до загальних положень єдиного страхового союзу в рамках ЄС. Зокрема, це відноситься до страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів [32, с. 17].

Найбільші страхові компанії світу, і насамперед Сполучених Штатів, являють собою фінансові конгломерати: через дочірні компанії вони можуть крім страхування займатися наданням кредитів і позик, організовувати чекове обслуговування клієнтів, емітувати розрахункові кредитні картки, проводити операції з нерухомістю, з цінними паперами, керувати майном і капіталом з доручення клієнтів. Йде подальша інтернаціоналізація страхової справи; після жорсткої конкуренції в 70-х рр. позначився явний перелом на користь США.

Страховий бізнес Великобританії протягом багатьох років концентрується в Лондоні як світовому фінансовому центрі. Найбільший Лондонський міжнародний страховий ринок обслуговує фінансові потоки ряду країн і компаній. Авторитет Лондонського міжнародного страхового ринку

спирається на значний кадровий потенціал фахівців страхової справи, високорозвинену інфраструктуру ринку, а також на присутність тут широко відомої за межами Великобританії страхової корпорації «Ллойд». У Лондоні розташовані представництва чи дочірні структури всіх найбільших страхових компаній світу. Тут сконцентровані також центральні офіси всіх найбільших міжнародних страхових і перестраховувальних брокерів. Працює найстарше (засноване в 1760 р.) і найбільш авторитетне класифікаційне товариство Регістр судноплавства «Ллойд». У Лондоні розташовані штаб-квартири ряду міжнародних страхових організацій, а також деякі структури національного страхового ринку (Інститут Лондонських страховиків, Інститут дипломованих страховиків і ін.), діяльність яких носить міжнародний характер [39, с. 82].

Інституціональна структура страхового ринку Великобританії представлена акціонерними товариствами, товариствами взаємного страхування, дружніми товариствами, відділеннями і представництвами іноземних страхових компаній. У 1990 р. у Великобританії діяли 690 національних і 143 іноземних страхових компаній. Відповідно до директив ЄЕС починаючи з 1982 р. у Великобританії не створюються нові універсальні (комполітні) страхові компанії. Поліси особистого і майнового страхування можуть бути видані в рамках однієї і тієї ж групи страхових компаній. Страхові компанії Великобританії не вправі займатися яким-небудь іншим видом бізнесу. Базова структура Лондонського міжнародного страхового ринку корпорація «Ллойд» представлена 400 страховими синдикатами, що поєднують фізичних осіб андерайтерів, безпосередньо здійснюючий страховий бізнес корпорації. Андерайтери несуть необмежену відповідальність по зобов'язаннях, що випливає з умов ув'язнених ними договорів страхування в рамках синдикату.

Страховий ринок Німеччини характеризується динамічним розвитком. Щорічний приріст обсягу надходження страхових платежів складає в Німеччині 10%. У 1990 р. у Німеччині нараховувалося 115 страховиків, що обслуговують сектор договорів особистого страхування, 230 недержавних

пенсійних фондів, 55 товариств медичного страхування, 35 спеціалізованих перестраховувальних компаній, 330 інших страховиків. Крім того, специфіку німецького страхового ринку визначає наявність більш 2200 місцевих регіональних страховиків, що збирають менш 5% загального обсягу страхових премій. Іноземним страховикам у Німеччині належить 13% страхового ринку, з них лідируючі позиції традиційно займають страхові компанії зі Швейцарії (близько 9% страхового ринку). Страховики в Німеччині не мають права займатися якою-небудь іншою діяльністю, крім страхування.

Серед загальних тенденцій на ринку страхування сьогодні прослідковуються: глобальна консолідація ринків, збільшення потреби в контрактних ємностях, акселерація цін, зміна програмного покриття, різке скорочення ємності для ризику тероризму, підвищення тарифів на страхування майнових, авіаційних і морських ризиків від 8 до 350%.

Тепер ринок перестраховування буде розвиватися за класичними законами, що працюють при зростанні попиту і падінні пропозиції.

У закордонній практиці широко поширена зміна структури страхової компанії з метою ефективного фінансового управління активами. Одним з методів такого управління є структурне дроблення акціонерного страхового капіталу й утворення дочірніх суспільств, що знаходяться під контролем материнського суспільства. Контроль забезпечується за допомогою скупки акцій на основі системи участі. Формою оптимального фінансового управління виступають офшорні страхові компанії, що володіють спеціальним статусом і, як правило, виведені з-під національного регулювання страхової діяльності.

Володіння спеціальним правовим статусом припускає незалежність проведених страхових операцій від національного регулювання страхової діяльності і використання ряду істотних пільг. Як правило, створення офшорних компаній має на меті зниження податкових платежів за рахунок податкових пільг, наданих іноземним страховим компаніям в офшорних фінансових центрах.

У Європі має місце тенденція злиття страхових компаній з банками, тому що і ті й інші прагнуть розширити асортимент послуг і мережу клієнтів. Раніше вважалося, що злиття банків і страхових компаній суперечить суспільним інтересам, і цей процес заборонявся законодавством ряду країн. Деякі закордонні економісти (Роб Ронслан, Терри Уильямсон, Бедил Белхетчет) вважають, що цей процес має негативні наслідки, оскільки «збільшується проблема реальної оцінки стану страхової діяльності, виникають труднощі у визначенні додаткового доходу, отриманого від спільної діяльності». Однак поступово такі обмеження знімалися, і на сьогоднішній день спостерігається процес взаємопроникнення різних сфер фінансово-кредитної діяльності (зокрема банківського і страхового) і встановлення міцних зв'язків між ними, що дозволяє заощадити на витратах і збільшити доходи від використання спільних каналів збуту послуг.

Крім того, закордонне страхування чітко поділяється на дві сфери: страхування життя (life) і страхування, інше ніж страхування життя (non life), звичайно компанія вибирає для себе одну зі сфер, у якій і здійснює свою діяльність.

Останнім часом у закордонних країнах намітилася тенденція до зниження об'єктів ризикових видів страхування і підвищенню його собівартості, що неминуче призведе до подорожчання страхових продуктів, стримуючи тим самим їх поширення. У зв'язку з цим на ринку може зрости частка офшорних філій великих міжнародних страхових компаній, а також зросте прагнення найбільших закордонних страховиків активізувати свою діяльність на українському ринку, що може привести до витоку капіталів в інші країни. Тільки великі компанії, які і так домінують на ринку, зможуть протистояти іноземним конкурентам, що призведе до ще подальшого росту концентрації страхового ринку.

Особливо велике значення в цьому процесі відіграє страхування життя, тому що значна частина таких операцій приходить на довгострокові договори, тобто страхування життя забезпечує акумуляцію довгострокового

грошового капіталу у великих розмірах. Страхові внески, що надходять від фізичних і юридичних осіб, протягом тривалого часу накопичуються в страхових резервах і відіграють значну роль у процесі розширеного відтворення. Цим визначається особлива роль кредитування страховими компаніями в порівнянні з банківським кредитуванням, що є найчастіше коротко і середньостроковим. Таким чином, премії, що збираються по страхуванню життя є важливим джерелом довгострокового фінансування всієї економіки в цілому, отже, носять соціально значимий характер.

Офшорні страхові компанії можуть стати важливим елементом зовнішньої фінансової системи українських страхових компаній. Вони забезпечують вкладення страхових резервів і доходів в активи, розміщені в безподаткових юрисдикціях. Власна (кептивна) страхова компанія дозволяє одержувати доходи від страхової діяльності, що при відсутності такої компанії одержували б інші страхові компанії. Прибуток від страхової й інвестиційної діяльності через систему кредитів і інших вкладень може використовуватися на нестатки корпорації. Капітал офшорної компанії може формуватися шляхом наступних операцій: перестраховання різних ризиків на території України; збір страхових премій, розмір яких може встановлюватися на мінімальному рівні, оскільки здійснюється на внутріфірмовій основі. Перестраховальні договори за участю офшорних страхових компаній можуть укладатись не тільки страховими компаніями, але і підприємствами іншого виду діяльності, однак при цьому необхідно взаємодія з українською страховою компанією (рис. 3.1).

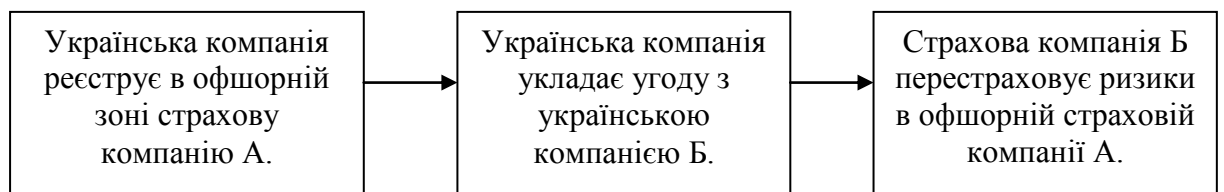

Рис. 3.1. Взаємодія офшорних страхових компаній з українською страховою компанією [32, с. 17]

У результаті кошти у вигляді страхових премій через українського посередника зараховуються на рахунок офшорної страхової компанії. Відповідно до вимоги високого рівня ліквідності активів страхові компанії можуть створювати власні структури в офшорній зоні і знижувати таким чином витрати по перестрахованню. Відбувається процес інтенсивного об'єднання в одну групу цілого ряду традиційно самостійних послуг банківських, страхових, риелторських, консалтингових і ін. Це зрощування і взаємоув'язування послуг і їх виробників буде визначальною тенденцією на європейських ринках у найближчі 10-15 років. На даному етапі розвитку страхового ринку цей досвід навряд чи може бути успішно використаний на українському страховому ринку, однак у довгостроковій перспективі таким варіантом не слід нехтувати.

Досвід державного регулювання інвестиційної діяльності страховиків європейських країн узагальнений в директивах ЄС. Норми розміщення коштів встановлюються залежно від існуючих в країні традицій. Напрямки інвестування можуть визначатись для кожного виду страхування, окремо для страхування життя та інших, ніж страхування життя, видів. Крім цього, допускається затвердження не лише максимальних, але й мінімальних квот (Італія). Згідно з нормами страхового законодавства Європейського Союзу, в рамках встановлених обмежень кожна країна може самостійно визначати правила розміщення страхових резервів, категорії дозволених активів та їх структурні співвідношення. Так, у Франції та Італії, де висока питома вага державної власності і порівняно великі масштаби втручання держави в економіку, законодавство орієнтує страхові компанії на вкладення коштів переважно в державні цінні папери. В такий спосіб забезпечується політика дефіцитного фінансування. Інша ситуація у Великобританії. Держава практично не здійснює регулювання портфеля інвестицій. У результаті страхові компанії мають більше можливостей для розміщення коштів в найбільш прибутковій галузі економіки. Акції корпорацій в портфелях страхових компаній складають більше 20% [32, с. 17].

В інших економічно розвинених країнах існує більш регламентований режим розміщення страхових фондів. Так, у США кожен штат має власне законодавство. До 1905 року свобода сфери розміщення коштів привела до масових зловживань. Згодом федеральний уряд значно обмежив права вкладень в прості акції корпорацій, і лише у 50-х роках більшість штатів внесла поправки щодо лібералізації цих положень.

У Росії основу інвестиційної діяльності страхових компаній складають «Правила розміщення страховиками коштів страхових резервів». Основні напрямки вкладень та максимально допустимі їх значення до загального обсягу страхових резервів: державні цінні папери суб'єктів Російської федерації та муніципальні цінні папери 30%; банківські вкладення (депозити), в тому числі депозитні сертифікати банків, що мають рейтинг міжнародних рейтингових агентств або рейтинг відповідного рівня російських рейтингових агентств 40%; банківські вкладення (депозити), в тому числі депозитні сертифікати банків, що не мають рейтингу міжнародних рейтингових агентств 20%; акції 15%; облігації (крім федеральних державних цінних паперів та цінних паперів, зобов'язання за якими гарантовані Російською Федерацією, державних цінних паперів суб'єктів Російської Федерації, муніципальних та іпотечних цінних паперів) 20%; інвестиційні паї пайових інвестиційних фондів і сертифікати дольової участі у спільних фондах банківського управління 10% резервів зі страхування життя, 5% резервів з видів страхування інших, ніж страхування життя; житлові сертифікати 5%; векселі 10% нерухомість 20% (резерви зі страхування життя), 10% (технічні резерви), в тому числі вартість одного об'єкта нерухомості 10%; злитки золота та срібла 10%; загальна питома вага перестраховиків 20% резервів зі страхування життя; 50% резервів з видів страхування інших, ніж страхування життя.

Масштаби та значимість інвестиційної діяльності зарубіжних страхових компаній пов'язані із загальними тенденціями світового страхового ринку. Збільшення середньої тривалості життя, питомої ваги людей похилого віку, доходів населення в країнах з розвинутою ринковою економікою, до яких

поступово приєднуються країни Східної Європи та Азії, є факторами неухильного росту світового страхового ринку та особливо його довгострокового сегмента страхування життя [32, с. 17].

Зарубіжна практика демонструє характерну закономірність: з ростом економіки зростає потужність страхових компаній, які починають відігравати значну роль у розширеному відтворенні виробництва. Розширенню кола клієнтів сприяють позики під страховий поліс та надання кредиту під забезпечення нерухомістю (іпотека). Однією з умов виступає укладення договору страхування зі страховою компанією кредитором. Менше 10% становить нерухомість. Низька дохідність таких інвестицій компенсується надійним захистом від інфляції. Специфічним видом активів іноземних компаній є твори мистецтва, колекції, антикваріат, дохід від яких визначається попиту. Загальні тенденції доповнюються низкою особливостей. Зокрема, у США в останні роки обсяги акумуляції капіталу через страхову систему і пенсійні фонди не поступаються ощадній справі, у ряді випадків навіть перевершують її. До того ж приблизно від 30 до 40% активів пенсійних фондів знаходиться в управлінні страхових компаній. Домінуюче місце в цьому процесі посідає страхування життя.

Помітне місце в інвестиційній політиці американських страховиків посідають вкладення в такі сфери, як банки, нерухомість, промисловість, послуги і т.д. Особливо велику роль страховий бізнес відіграє в довгостроковому фінансуванні промисловості. Страхові організації надають промисловим корпораціям інвестиційні кредити терміном від 15 до 20 років. Цим визначається особлива роль кредитування страховими організаціями порівняно з банківським кредитуванням, що найчастіше є коротко і середньостроковим. Часто банки і страхові компанії виступають партнерами: банки надають кредит на фінансування певної інвестиційної програми на перші п'ять років, а страхові компанії на наступні 10-15 років. Інвестиційний капітал страхових компаній спрямовується в такі галузі, як хімічна, нафтова, нафтопереробна, електронна, машинобудівна. Широко використовуються

також лізингові операції, за рахунок яких страховики успішно конкурують зі спеціальними фірмами. Різне устаткування, електронну техніку, транспортні засоби тощо страхові компанії здають в оренду.

Якщо порівнювати інвестиційні портфелі американських страховиків, що здійснюють ризикові види страхування та страхування життя, то простежується така тенденція: перші віддають перевагу ліквідності, другі дохідності, оскільки надходження коштів є постійним та стабільним, а їх відтік прогнозованим. Переважна частина активів страхування життя спрямована в найбільш захищені від ризику фінансові інвестиції: державні цінні папери, корпоративні облігації. В той же час розміщення активів компаній з ризикових видів страхування відповідає відмінностям інвестиційних властивостей резервів з довгострокових видів страхування і страхування майна та ризику. Основу вкладень компаній з ризикових видів страхування у США складають високоліквідні цінні папери, що можуть бути реалізовані в короткий термін: казначейські та муніципальні облігації, менша частина представлена акціями та корпоративними облігаціями.

Великого розмаху набула інвестиційна діяльність страхових компаній Великобританії. Страховому бізнесу належить понад 20% акцій британських компаній, причому перевага надається звичайним акціям промислових, торговельних, транспортних та інших підприємств. Як відомо, саме цей вид активів має значні переваги: можливість отримати високий дохід, перспективи його росту, здійснення контролю в інтересах страхових компаній. До того ж ринковий курс звичайних акцій миттєво реагує на кон'юнктурні коливання.

Надійним об'єктом вкладень виступають цінні папери з фіксованим доходом, які гарантують безпечність інвестицій і завжди можуть бути реалізовані в той момент, коли на кредитному ринку складеться сприятлива ситуація щодо норми позичкового відсотка. Запозичення шляхом емісії боргових зобов'язань здійснюються державою, місцевими органами влади і приватним сектором.

3.2. Обґрунтування необхідності диверсифікації коштів страхових резервів

Формування та використання страхових резервів, право й обов'язок формування яких виникає у страхових організацій відповідно до чинного законодавства, становить основу діяльності страховиків, їхньої фінансової стійкості. Від того, наскільки правильно розраховані страхові резерви, як враховуються в них невиконані або виконані в повному обсязі зобов'язання, залежить фінансова стійкість страхової організації, її платоспроможність, можливість виконати зобов'язання перед страхувальниками за страховими випадками.

В країнах з ринковою економікою правила розміщення страхових резервів встановлюються з метою надійного функціонування страхового ринку. Вони повинні забезпечувати: інвестування коштів в національну економіку, гарантії платоспроможності страхових компаній, відповідність термінів вкладень прийнятим страховим зобов'язанням.

Обсяги страхових резервів ПрАТ СК «УНІКА» наведено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Обсяги та структура страхових резервів ПрАТ СК «УНІКА»

Показники	Значення за період, тис. грн.			Структура, %		
	2017р.	2018р.	2019р.	2017р.	2018р.	2019р.
1	2	3	4	5	6	7
Страхові резерви страховика	889 104	1 780 279	1 602 357	100,0	100,0	100,0
у т.ч. в:						
резервах збитків або резервах належних виплат	301 173	1 137 328	845 879	33,9	63,9	52,8
резервах незароблених премій	587 931	642 951	756 478	66,1	36,1	47,2

Отже, обсяги страхових резервів ПрАТ СК «УНІКА» щорічно зростають. У їх складі можна виділити резерви збитків або резерви належні до виплат (від 33,9% до 63,9%) та резерви незароблених премій (від 36,1 % до 66,1%).

Значний вплив як на джерела й обсяг страхових резервів, так і на їхній склад має участь страховика в інвестиційній діяльності.

Розглянемо можливість диверсифікації коштів страхових резервів страхової компанії ПрАТ СК «УНІКА». Управління інвестиційною діяльністю страхової організації будемо розглядати в ефективному поєднанні обраної стратегії та відповідних їй послідовних функцій інвестиційного менеджменту (рис. 3.2, 3.3).

Рис.3.2. Функції управління інвестиційною діяльністю
ПрАТ СК «УНІКА» [37]

При визначенні інвестиційної стратегії ПрАТ СК «УНІКА» будемо виходити із її прибуткового призначення: інвестиційний дохід дає змогу зменшити розмір тарифної ставки, підвищити рівень конкурентоспроможності, збільшити номенклатуру страхових послуг, залучити більшу кількість страхувальників і таким чином збільшити обсяги зібраних страхових премій,

тому розглянемо доходи і витрати від інвестиційної діяльності ПрАТ СК «УНІКА» в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

**Доходи і витрати від інвестиційної діяльності ПрАТ СК «УНІКА» за
2017-2019 рр.**

Показник	Значення за період, тис. грн.			Абсолютна зміна,+/-			Відносна зміна,%		
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2018-2017	2019-2018	2019-2017	2018/2017	2019/2018	2019/2017
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	88 404	548 615	692 745	460 211	144 130	604 341	520,58	26,27	683,61
Надходження від отриманих: відсотків	60 155	203 240	76 680	143 085	-126 560	16 525	237,86	-62,27	27,47
дивідендів	0	0	726	0	726	726	0	0	0
Надходження від погашення позик	52	194	0	142	-194	-52	273,08	0	0
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	101 222	787 678	926 549	686 456	138 871	825 327	678,17	17,63	815,36
Витрачання на надання позик	156	40	0	-116	-40	-156	-74,36	0	0
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	47 233	-35 669	-156 398	-82 902	-120 699	-203 631	-175,52	338,47	-431,12

З табл.3.2 ми бачимо, що чистий рух грошових коштів у 2019 році має від'ємне значення і становить -156 398 тис. грн., порівняно з 2017 роком він зменшився на 203 631 тис. грн. Найбільші доходи інвестиційної діяльності припадають на надходження від реалізації фінансових інвестицій у 2019 році становить 692 745 тис. грн., що на 604 341 тис. грн.. більше ніж у 2017 році. Найбільші витрати припадають на придбання фінансових інвестицій у 2019 році становлять 926 549 тис. грн., а порівняно з 2017 роком вони збільшились на 825 327 тис. грн.

Під оптимальним страховим портфелем розуміється раціональне поєднання страхових ризиків у страховому портфелі за критерієм однорідності його по параметру страхової суми. Отже, при формуванні страхових резервів будемо виходити із нормативного розподілення індивідуальних зобов'язань

страховика, вважаючи, що і ринкове середовище підпорядковане нормальному розподіленню. На цій підставі загальну логіку визначення інвестиційної стратегії можна зобразити таким чином (рис 3.3).

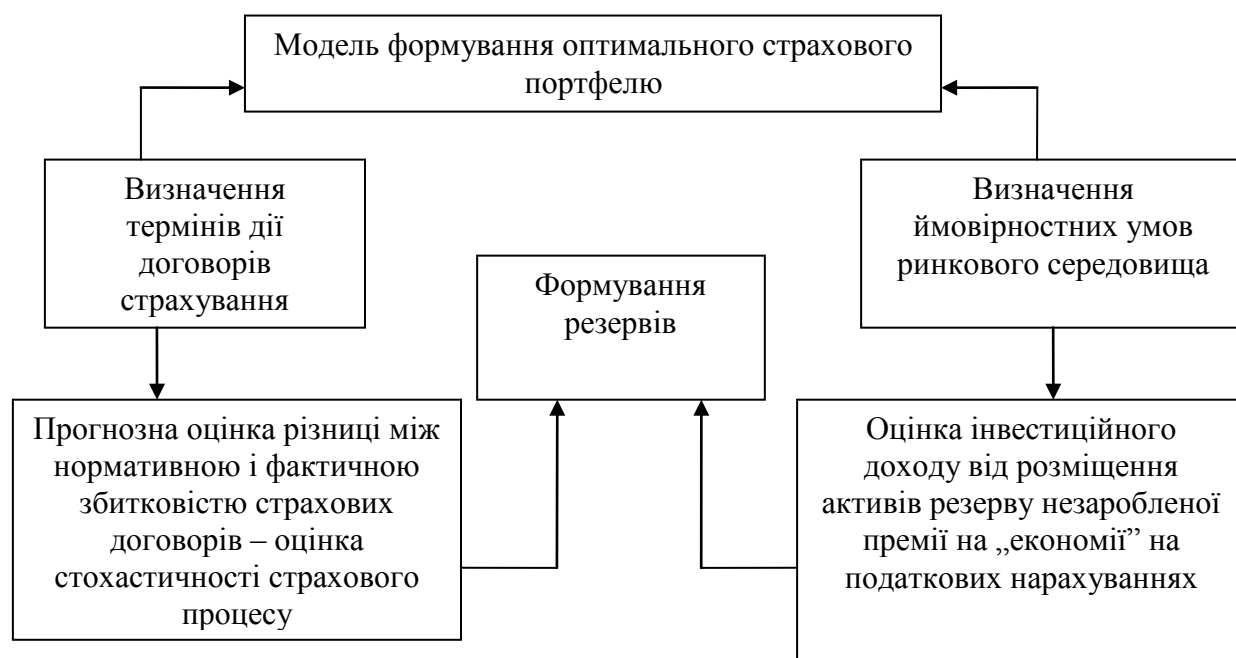

Рис. 3.3. Логіка визначення інвестиційної стратегії ПрАТ СК «УНІКА»

У разі здійснення страховиками страхування довічної пенсії в системі недержавного пенсійного забезпечення кошти резервів, сформованих за такими договорами, розміщуються відповідно до ст. 49 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

Положення про обов'язкові критерії та нормативи достатності, диверсифікованості та якості активів страховика (далі Положення) визначає критерії та нормативи щодо активів страховиків, які здійснюють страхування життя, та страховиків, котрі здійснюють страхування, інше, ніж страхування життя, а також встановлює особливості розрахунку суми прийнятних активів і вимоги до диверсифікації активів страхових компаній (табл. 3.3), що спрямовано на стабілізацію фінансового стану страховиків, забезпечення їхньої платоспроможності та захист інтересів страхувальників в умовах нестабільної ситуації на фінансовому ринку України [41].

Вимоги до диверсифікації активів страхових компаній України[40]

Назва активу	Для страховика, що здійснює страхування, інше, ніж страхування життя (у т.ч. ПрАТ СК «УНІКА»)
Грошові кошти на поточних рахунках та банківські вклади на вимогу (за винятком коштів у розмірі резерву належних виплат страхових сум та коштів резерву заявлених, але не виплачених збитків)	≤30 % страхових резервів
Банківські вклади (депозити), в тому числі в іноземній вільно конвертованій валюті, валютні вкладення згідно з валютою страхування	≤70 % страхових резервів (при цьому в кожному банку ≤20 % страхових резервів)
Нерухоме майно	≤20 % страхових резервів (при цьому в один об'єкт ≤10 % страхових резервів)
Акції, облігації іноземних емітентів та цінні папери іноземних держав	≤10 % страхових резервів
Облігації місцевих позик	≤10 % страхових резервів
Іпотечні облігації, емітентом яких є Державна іпотечна установа, фінансова установа, понад 50 відсотків корпоративних прав якої належать державі та/ або державним банкам	≤20 % страхових резервів
Облігації міжнародних фінансових організацій	≤40 % страхових резервів
Державні облігації України	≤80 % страхових резервів
Права вимоги до перестраховиків	≤50 % страхових резервів (при цьому права вимоги до кожного перестраховика резидента ≤10 % страхових резервів)
Інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України, крім інвестування в розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітентом яких є Державна іпотечна установа	разом ≤10 % страхових резервів (при цьому в окремий об'єкт інвестування ≤5% страхових резервів)
Банківські метали, в тому числі поточні та вкладні (депозитні) рахунки в банківських металах	разом ≤15 % страхових резервів
Кошти, сплачені страховиками до централізованих страхових резервних фондів Моторного (транспортного) страхового бюро України	не більше ніж розміри коштів, що використовуються виключно для виконання таким страховиком зобов'язань за укладеними договорами обов'язкового страхування (перестраховання) цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів
Активи, розміщені у банках та боргових цінних паперах, кредитний рейтинг яких за національною рейтинговою шкалою нижчий, ніж «А-», але в межах інвестиційного рейтингу	разом ≤20 % страхових резервів (при цьому в одній юридичній особі ≤10 % страхових резервів)

Це положення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг було запроваджене 6 червня 2018 року відповідно до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про страхування», «Про

обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», «Про цінні папери та фондовий ринок».

Необхідно зазначити, що кардинальних змін у підходи до визначення суми прийнятних активів, вимог допустимості та якості активів положення не внесло. Основний акцент був зроблений на перегляді нормативу диверсифікованості залежно від виду активів, якими забезпечуються страхові резерви. Це зумовлено не стільки діяльністю страхових організацій, скільки ситуацією у банківському секторі, на ринку цінних паперів та на валютному ринку.

Отже, страхові резерви призначені для того, щоб страховик міг відповідати за своїми зобов'язаннями, які він має відповідно до укладених ним зі страхувальниками договорів страхування. Дії зі страховими резервами це дії із забезпечення (базової первинної) фінансової стійкості страхової організації. Таким чином, можна сказати, що це основний інструмент забезпечення фінансової стійкості, без використання якого неможливо собі уявити нормально функціонуючу страхову організацію. Оскільки здебільшого страхові виплати проводяться за рахунок страхових резервів, то саме їх наявність і розмір є гарантією виконання страховими організаціями своїх зобов'язань. Важливість страхових резервів у забезпеченні фінансової стійкості страхової організації підкреслюється тим, що порядок формування і розміщення страхових резервів закріплений на законодавчому рівні.

3.3. Прогнозування дохідності основної діяльності страхової компанії

На нашу думку, в сучасних умовах господарювання на українському ринку страхування, діяльність ПрАТ СК «УНІКА» можна удосконалити шляхом здійснення комплексного реінжинірингу основних бізнес процесів компанії.

Реінжиніринг це групова операція, яка передбачає вивчення новітніх ділових дій в компанії або затії, маршрутом радикального перепроєктування наявних дій, традиційно на базі активного застосування в новітніх діях

електронних систем, зміни умов ведення бізнесу, в свою чергу надає ймовірність одержання додаткових конкурентних пріоритетів.

Родоначальником терміна «реінжиніринг» є Майкл Хаммер. Згідно з його визначенням, реінжиніринг напевно базове переосмислення і ефективне перепланування бізнес процесів з метою здобутку істотного покращення якості функціонування. [24].

Реінжиніринг ПрАТ СК «УНІКА» слід починати не з ламання організаційних структур і непродуманих змін у всій діяльності компанії. Процес має справу зі свідомістю, з кардинальними змінами джерела мотивації компанії, критеріями її оцінки і з цінностями, що лежать в основі випробовуваного компанією почуття емоційного добробуту. Реінжиніринг включає переконання персоналу страхової компанії, для того, щоб прийняти нову систему мислення, у той час як їх лояльність ґрунтується на прихильності до поточного положення справ. Мова йде про те, як усилити впевненість в успішному результаті грандіозного перетворення, що є невизначеним і тут вирішальна роль належить менеджменту страхової організації.

Система управління страховою компанією ПрАТ СК «УНІКА» має складатися з трьох взаємозалежних між собою підсистем.

Перша підсистема (організаційна чи структурно-функціональна) містить у собі сукупність управлінських органів, підрозділів і виконавців, що виконують закріплені за ними функції і вирішальних поставлені перед ними задачі, а також сукупність методів, за допомогою яких здійснюється управління.

Структурно-функціональна підсистема є як би «костяком» чи навіть «тілом» системи управління. Але всякий розвинутий організм не еквівалентний своєму тілу. Основними частинами такої підсистеми «душі» є ідеали, цінності і норми поведінки, характерні для компанії. Цю підсистему можна позначити як інформаційно-поведінкову.

Третьою підсистемою системи управління страховою компанією є підсистема саморозвитку. Поява підсистеми саморозвитку відображає

виникнення в системі управління таких якостей, як прагнення до самовдосконалення, гнучкість і адаптивність до змін, орієнтація на нововведення, пошук і розробка прогресивних ідей і прискорене введення їх у практику функціонування системи управління. Сама підсистема саморозвитку ґрунтується на ініціативі, творчості персоналу і його здатності до інновацій.

Реінжиніринг бізнес процесів страхової компанії ПрАТ СК «УНІКА», безумовно, є справою творчою і інноваційною. Сучасна ситуація характеризується різким загостренням конкурентної боротьби. У цих умовах інновації стають обов'язковим елементом усієї діяльності страхової компанії і є основною рушійною силою і передумовою її розвитку.

Основою, ядром реінжинірингу компанії є реінжиніринг бізнес процесів.

Основними бізнес процесами страхової компанії ПрАТ СК «УНІКА» є наступні:

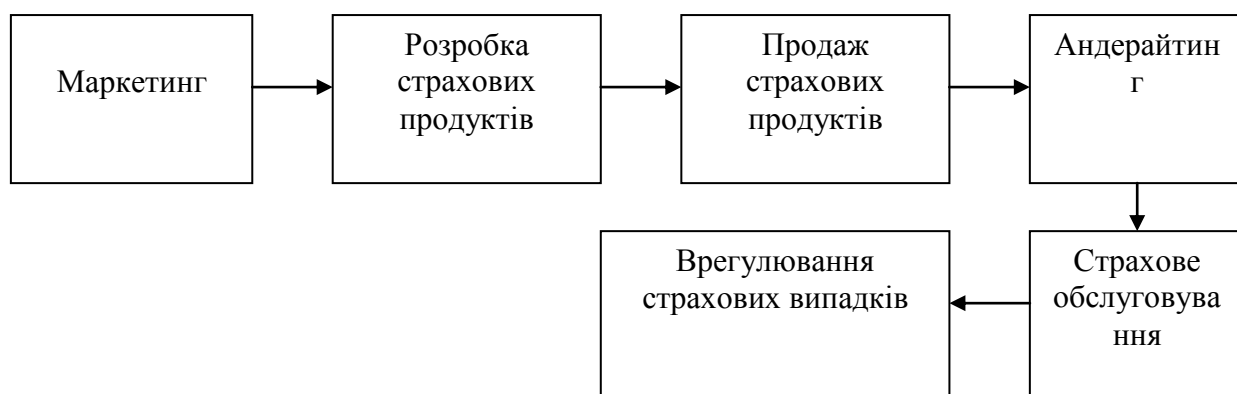

Рис. 3.4. Основні бізнес процеси страхової компанії
ПрАТ СК «УНІКА»

Метою реінжинірингу є підвищення якості управління компанією за рахунок формування горизонтальних зв'язків між підрозділами компанії, впровадження інформаційних технологій, посилення ролі людського фактора і тим самим поліпшення якості обслуговування клієнтів.

Задачами реінжинірингу бізнес-процесів ПрАТ СК «УНІКА», на нашу думку, є:

- опис бізнес процесів компанії;

- перехід до процесної організаційно-штатної структури;
- розподіл функцій, прав і обов'язків співробітників, а також підрозділів компанії і формування системи комунікацій;
- розробка системи документообігу, норм, процедур і правил поведінки учасників бізнес процесів компанії;
- впровадження інформаційних технологій;
- створення системи підбору, навчання і розвитку персоналу компанії, формування корпоративного духу;
- розробка і впровадження системи матеріального стимулювання.

На сьогоднішній день на ПрАТ СК «УНІКА» структура управління є лінійно-функціональною, що стримує зростаючий потенціал компанії і не дозволяє реалізуватися йому повною мірою, оскільки в такій системі управління підрозділу сприймають сигнали і команди, що надходять зверху по вертикалі. Така структура не дозволяє гнучко, оперативно і повною мірою задовольняти запити і потреби продавців, а, отже, і клієнтів (див. рис. 2.1).

Тому пропонуємо на ПрАТ СК «УНІКА» поділ функцій усередині страхової компанії і створення спеціалізованих підрозділів: маркетингу, андеррайтингу, врегулювання збитків, бек-офіс та інше.

На основі поділу функцій відбудуться наступні зміни (рис. 3.5).

У межах цієї структури кожний буде займатися властивою йому справою: маркетологи досліджувати ринок і визначати вимоги до страхових продуктів, методологи створювати страхові продукти, продавці продавати, андеррайтери приймати ризики, бек-офіс оформляти договори, обслуговувати клієнтів і т.д. В такій організації діяльність усіх підрозділів підлегла однієї головній мети збільшенню обсягів продажів за рахунок швидкого і якісного обслуговування продавців і клієнтів компанії.

При процесному підході головним критерієм діяльності всіх підрозділів компанії є повнота, якість і своєчасність обслуговування (продавця, клієнта, інших підрозділів і т.д.).

Така реінжинірингова структура має ряд серйозних переваг перед традиційною, основними з яких є наступні:

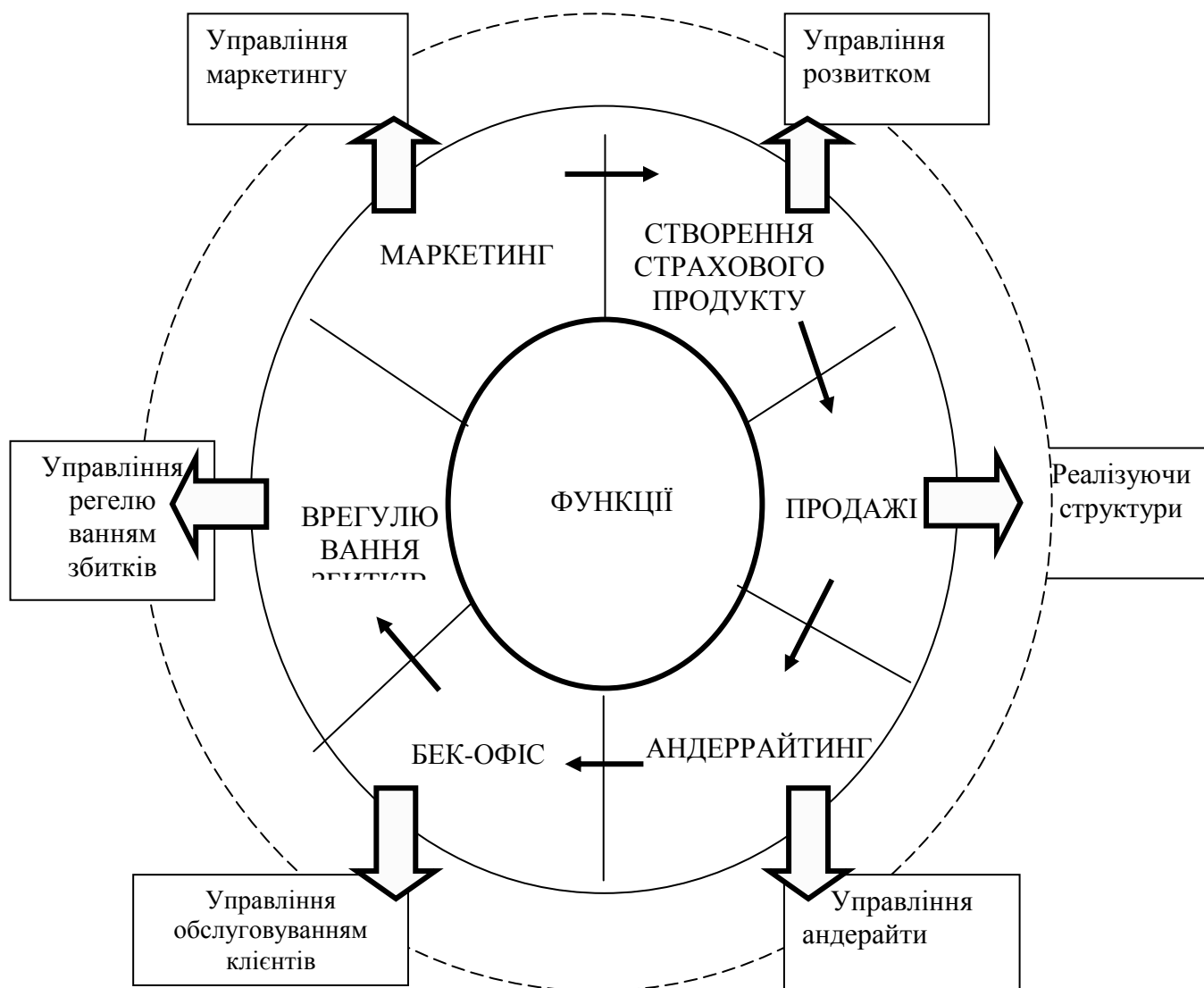

Рис. 3.5. Реінжинірингова модель страхової компанії ПрАТ СК «УНІКА»

1. Спеціалізація персоналу, більш високий рівень професіоналізму співробітників.

2. Використання співробітників відповідно до їх психологічних властивостей. Адже не секрет, що люди з аналітичним інтравертним складом мислення більш придатні для роботи як актуарія, андеррайтера. Комунікабельні екстраверти краще працюють як продавці і т.д.

3. Звільнення продавців від виконання невластивих їм функцій дозволяє більше часу приділяти продажам, значить приносити більше страхової премії.

4. Встановлення міцних технологічних зв'язків між підрозділами сприяє переходу від вертикальної (традиційної) структури управління до горизонтального, делегуванню повноважень униз. Головна ціль менеджера в цих умовах не адміністрування зверху вниз по різних і множинних службах, а координація діяльності технологічних ланок. На місце лінійному управлінню приходять бізнес процесні менеджери по окремих ланках технологічного ланцюга й у цілому по усьому бізнес процесу. Це є головною характерною рисою реінжинірингу на ПрАТ СК «УНІКА».

5. Інформаційні технології дозволяють швидко і якісно обслуговувати велику кількість клієнтів. Таким чином, у результаті реінжинірингу бізнес процесів лінійна структура страхової компанії, орієнтована на окремі не зв'язані між собою функції, поступається місцем новій структурі, у якій сформовані горизонтальні технологічні зв'язки по основним бізнес процесам на чолі яких стоять процесні менеджери. Схематично це можна виразити в такий спосіб (рис. 3.6).

Реінжиніринг системи продажів дозволяє сформувати на базі інформаційних технологій нові канали продажів, такі як директ маркетинг, телемаркетинг, інтернет маркетинг і ін. Наприклад, телемаркетинговий канал припускає створення контакт центра страхової компанії (call center). Не секрет, що до 70 відсотків контактів у бізнесі здійснюється по телефону.

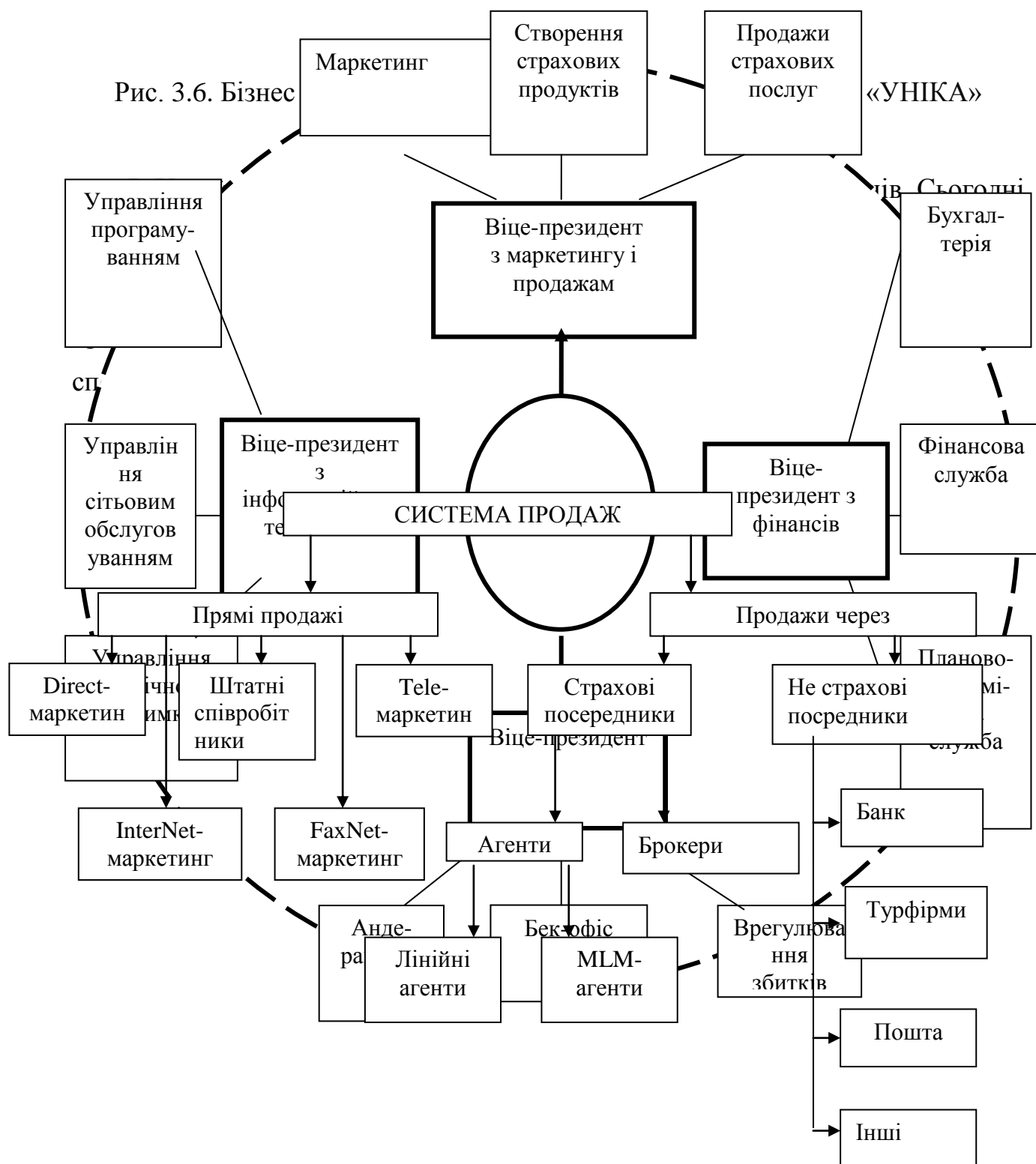

Рис. 3.7. Система продажів реінжинірингової страхової компанії

Таким чином, у результаті реінжинірингу маркетингу і системи продажів кардинально міняється роль маркетингової служби в організації всієї діяльності компанії. Маркетингова служба реінжинірованої страхової компанії

створює бази даних, організує вплив на клієнта. Одержавши зворотний зв'язок від клієнта, маркетинговий підрозділ передає цю інформацію в реалізуючи структури. Отже, реінжиніринг процесу обслуговування продавців на ПрАТ СК «УНІКА» починається з передачі функцій андеррайтингу спеціалізованому підрозділу центру андеррайтингу.

Переходом до формування спеціалізованих підрозділів страхової компанії, що здійснюють андеррайтинг, є радикальна зміна всієї страхової діяльності.

Метою створення професійного андеррайтингу є збільшення з врахуванням ймовірних критеріїв настання страхових випадків позитивної різниці між отриманою нетто премією і страховою виплатою по договорах страхування, укладеним протягом визначеного періоду часу.

Поза залежністю від виду страхування андеррайтинг вирішує наступні задачі:

- визначення переліку факторів, що істотно впливають на підвищення ймовірності настання страхового випадку, у залежності від видів страхових випадків і об'єктів страхування, зазначених у правилах, а також можливості їх врахування при розрахунку страхового тарифу;
- встановлення числових значень підвищувальних (понижуючих) поправочних коефіцієнтів, що враховують наявність (відсутність) факторів, що істотно впливають на ймовірність настання страхового випадку;
- визначення переліку основних і додаткових умов, що включаються в договір страхування;
- встановлення числових підвищувальних (понижуючих) поправочних коефіцієнтів, що враховують наявність (відсутність) у договорі страхування тієї чи іншої умови;
- розробка інструкції з андеррайтингу, що містить результати вирішення задач, перерахованих вище, способи практичного застосування отриманих результатів і ін.

Таким є зміст реінжинірингу процесу обслуговування клієнтів страхової компанії як зовнішніх, так і внутрішніх. Реалізація зазначених вище заходів дозволяє страхової компанії побудувати гнучку й ефективну систему обслуговування клієнтів, що забезпечує їй додаткові конкурентні переваги на ринку. Здійснення реінжинірингу бізнес процесів не є самоціллю страхової компанії. Реорганізація відбувається на визначеному рівні розвитку компанії, коли для цього створюються визначені кількісні і якісні передумови та спрямована на забезпечення дохідності основної діяльності страхової компанії.

Одним із результативних способів управління, як відомо є планування і оцінка виконаних планів, які були намічені. Якщо плани розроблені правильно і враховують всі резерви, які є в розпорядженні страхової компанії, якщо діє продуктивна система контролю за досягненням планових задач у всіх сферах страхової діяльності, це є гарантією вдалого звершення високих останніх результатів.

Одним з популярних способів моделювання вважається економіко-математичний спосіб «Аналітичного вирівнювання динамічних рядів», за допомогою якого економісти і фінансисти можуть вирахувати плановий і прогнозний показник ліній динаміки. Буквально це вирівнювання фактичних даних динамічного ряду виповнюється методикою мінімальних квадратів, сутність якого полягає в знаходженні подібний прямий або ж кривої, ординати точок якої були б близькі до значень фактичного динамічного ряду.

Найлегшою прямою, яка пристосовується при вирівнюванні інтенсивного ланцюга, є лінія. Розглянемо методику вирівнювання динамічного ряду на прикладі прибуття чистих страхових платежів та виплат (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Динаміка доходів та видатків страхової компанії ПрАТ СК «УНІКА»

	2017 рік	2018 рік	2019 рік
1	2	3	4
Доходи	1 561,7	2 198,2	2 768,5
Видатки	1 000,2	1 487,3	1 761,2

При вирівнюванні рядів динаміки доходів та видатків найпридатнішою лінією може бути пряма, рівняння якої має такий вигляд [43]:

$$\bar{y}_t = a + bt \quad (3.1)$$

де \bar{y}_t - вирівняні рівні динамічного ряду;

a - вирівняні середні доходи та видатки у нульовому році (при умові, що $t = 0$);

b - середній щорічний приріст доходів та видатків;

t - відрізки, або моменти, часу.

Завдання полягає в тому, щоб у наведеному рівнянні знайти невідомі параметри «а» і «b», які задовольняють вимоги способу найменших квадратів, тобто найближчі до фактичних даних [48]:

$$\sum(y - \bar{y}_t) = \min \quad (3.2)$$

де y – фактичні рівні показника в динамічному ряді;

\bar{y}_t – відповідні їм за часом (t) вирівняні рівні.

Після вирішення системи рівнянь параметри прямої дорівнюватимуть:

$$a = \frac{\sum y}{n} \quad (3.3)$$

$$b = \frac{\sum ty}{\sum t^2} \quad (3.4)$$

де n - кількість років у досліджуваному періоді.

Таблиця 3.5

**Аналітичне вирівнювання динамічних рядів обсягу доходів
ПрАТ СК «УНІКА», тис. грн.**

Рік	Доходи	Номер року	Розрахункові величини		Вирівняні доходи	Відхилення факт. даних від вирівняних	$(Y - Y_{\text{теор}})^2$
			t^2	$t*y$			
1	2	3	4	5	6	7	8
2017	1 561,7	-1	1	-1 561,7	1 572,7	-11	121
2018	2 198,2	0	0	0	2 176,1	22	484
2019	2 768,5	1	1	2 768,5	2 779,5	-11	121
Всього	6 528,4	0	2	1 206,8	6 528,3	0	726

Методику вирівнювання динаміки доходів за рівнянням прямої наведено в табл. 3.5. Здійснивши розрахунки за даними табл. 3.5, знаходимо параметри

$$\text{«а» і «b»}: a = \frac{6\,528,4}{3} = 2\,176,1 \text{ тис. грн.}$$

$$b = \frac{1\,206,8}{2} = 603,4 \text{ тис. грн.}$$

Обчисленні значення параметрів «а» і «b» дають можливість побудувати рівняння прямої: $\hat{y}_t = 2\,176,1 + 603,4t$

Оскільки величина параметра «b» в рівнянні прямої показує середню величину абсолютного приросту вирівняного ряду динаміки, за даними рівняння обсяг доходів в даному дослідженні зростає в середньому на 603,4 тис.грн. щорічно.

Таблиця 3.6

**Аналітичне вирівнювання динамічних рядів обсягу видатків
ПрАТ СК «УНІКА», тис. грн.**

Рік	Видатки	Номер року	Розрахункові величини		Вирівняні видатки	Відхилення факт. даних від вирівняних	$(Y - Y_{\text{теор}})^2$
			t^2	$t*y$			
п	у	т	4	5	6	7	8
2017	1 000,2	-1	1	-1000,2	1 035,7	-35,5	1 260,3
2018	1 487,3	0	0	0	1 416,2	71,1	5 055,2
2019	1 761,2	1	1	1 761,2	1 796,7	-35,5	1 260,3
Всього	4 248,7	0	2	761	4 248,6	0	7 575,8

Здійснивши розрахунки за даними табл. 3.6, знаходимо параметри «а» і «b»:

$$a = \frac{4\,248,7}{3} = 1\,416,2 \text{ тис. грн.}$$

$$b = \frac{761}{2} = 380,5 \text{ тис. грн.}$$

Рівняння, яке характеризує тенденцію динаміки витрат страховиків, має вигляд: $\hat{y}_t = 1\,416,2 + 380,5t$. Воно показує, що обсяг видатків в досліджуваному періоді зростає в середньому на 380,5 тис. грн. в рік.

Якщо виходити з припущення, що закономірності, відбиті в рівняннях аналітичного вирівнювання збережуться і на певний відрізок часу в майбутньому, то підставляючи в отримані рівняння значення часових точок за межами досліджуваного ряду, отримуємо прогностні значення показників на певний відрізок часу в майбутньому (табл. 3.7).

Розрахунок доходів страховиків:

$$2020 \text{ рік: } Y_{\text{теор.}} = 2\,176,1 + 603,4 \cdot 2 = 3\,382,9 \text{ тис. грн.}$$

$$2021 \text{ рік: } Y_{\text{теор.}} = 2\,176,1 + 603,4 \cdot 3 = 3\,986,3 \text{ тис. грн.}$$

$$2022 \text{ рік: } Y_{\text{теор.}} = 2\,176,1 + 603,4 \cdot 4 = 4\,589,7 \text{ тис. грн.}$$

Розрахунок видатків страховиків:

$$2020 \text{ рік: } Y_{\text{теор.}} = 1\,416,2 + 380,5 \cdot 2 = 2\,177,2 \text{ тис. грн.}$$

$$2021 \text{ рік: } Y_{\text{теор.}} = 1\,416,2 + 380,5 \cdot 3 = 2\,577,7 \text{ тис. грн.}$$

$$2022 \text{ рік: } Y_{\text{теор.}} = 1\,416,2 + 380,5 \cdot 4 = 2\,938,2 \text{ тис. грн.}$$

Таблиця 3.7

Розрахунковий прогноз ПрАТ СК «УНІКА», тис.грн.

Показник	Розрахунковий прогноз		
	2020 рік	2021 рік	2022 рік
1	2	3	4
Доходи	3 382,9	3 986,3	4 589,7
Видатки	2 177,2	2 577,7	2 938,2

Отже, зробивши розрахунковий прогноз можна побачити, що з кожним роком доходи зростають, а різниця між видатками та доходами стає більшою, це означає, що підприємство з кожним роком отримує все більший прибуток від страхової діяльності.

З усього вищенаведеного випливає, що здійснення реінжинірингу бізнес процесів на ПрАТ СК «УНІКА» вже саме по собі дає страхової компанії відчутні переваги над конкурентами в боротьбі за клієнта. Однак здійснення всього процесу реінжинірингу страхової компанії може бути успішним тоді,

коли в цей процес усвідомлено утягується весь персонал, змінюється система його цінностей і мотивації, створюються інформаційні технології.

Для успішного здійснення реінжинірингу менеджменту страхової компанії ПрАТ СК «УНІКА» необхідне розуміння сутності і змісту цього явища. Це особливо актуально в українських умовах, коли теоретична розробленість цього питання відсутня, а успішних прикладів його повної практичної реалізації фактично немає.

Теоретичне осмислення проблем реінжинірингу бізнес процесів і його перетворення в практику реорганізації страхової компанії ПрАТ СК «УНІКА» дозволить менеджерам зробити ще один неординарний крок вперед в області страхового обслуговування клієнтів.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження зроблено наступні висновки.

1. Страхова діяльність належить до сфери фінансових послуг. Згідно з Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», страхові компанії належать до фінансових установ.

Відповідно до цього ж закону, фінансові послуги – це операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб, а у випадках, передбачених законодавством, і за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів, з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів.

Головною особливістю діяльності страхової компанії є те, що страховик спочатку акумулює кошти, що надходять від страхувальників, створюючи необхідний страховий фонд, а лише після цього несе витрати, пов'язані з компенсацією збитків за укладеними страховими угодами.

2. Доходи від страхової діяльності є, так би мовити, первинними доходами страхової компанії. Саме на залучення цих доходів розраховує страховик, з'являючись на страховому ринку і пропонуючи страхові послуги за певну плату.

Доходи страховика можна поділити на три великі групи:

– доходи від основної, тобто страхової діяльності (всі надходження на користь страховика, пов'язані з проведенням страхування і перестрахування);

– доходи від інвестиційної та фінансової діяльності, тобто пов'язані з інвестуванням і розміщенням тимчасово вільних коштів (як власних, так і коштів страхових резервів);

– інші доходи, тобто ті, які не належать ні до страхових, ні до інвестиційних доходів, але часом з'являються у страховика у процесі його звичайної господарської діяльності і надзвичайних подій.

3. Управління основною діяльністю страхових компаній має базуватися на принципах поверненості, прибутковості і ліквідності. При цьому дані

принципи повинні застосовуватися не лише до тих активів, які представляють страхові резерви, а до усіх інших активів страхової компанії. Дотримання принципів управління активами досягається за допомогою диверсифікованості.

4. Товариство ПрАТ СК «УНІКА» створене з метою отримання прибутку від надання страхових послуг у добровільних та обов'язкових формах страхування на підставі цивільно-правових угод щодо захисту майнових інтересів фізичних і юридичних осіб у разі настання страхових випадків.

Організаційна структура управління підприємством – це упорядкована сукупність взаємопов'язаних елементів, які знаходяться в стійких взаємовідносинах, що забезпечує їх функціонування як єдиного цілого. На ПрАТ СК «УНІКА» організаційна структура є лінійно-функціональною.

5. Доходи ПрАТ СК «УНІКА» від страхової діяльності включають: зароблені страхові платежі за договорами страхування та перестраховування; комісійні винагороди за перестраховування; частки від страхових сум та страхових відшкодувань, сплачені перестраховиками; повернуті суми із централізованих страхових резервів; повернуті суми технічних резервів, відмінних від резерву незароблених премій, у випадках і на умовах, передбачених чинним законодавством. Обсяг чистих зароблених страхових премій ПрАТ СК «УНІКА» за 2017 р. становив 980 161 тис. грн., за 2018 р. він зріс на 47,6 % і становив 1 446 445 тис. грн. За підсумками 2019 р. також відмічається його зростання на 21,3% і відповідно його обсяг становить 1 754 596 тис. грн. Обсяг чистого прибутку у 2017 р. становив 39 119 тис. грн., у 2018 р. відбулося його скорочення на 35,7 % за рахунок скорочення обсягу доходів від операційної діяльності. За результатами 2019 р. обсяг чистого прибутку становив 88 988 тис. грн.

6. Оцінюючи динаміку загального обсягу майна ПрАТ СК «УНІКА» можна відмітити його нерівномірну динаміку. В цілому за 2017 – 2019 рр. зростання відбулося на 46,3%. У складі активів компанії переважна частка належить оборотним активам (більше 80%), позитивним є також її зростання.

Решта приходиться на необоротні активи. Оцінюючи структуру капіталу ПрАТ СК «УНІКА» слід зазначити що на долю власного капіталу приходилося на кінець 2017 р. 25%, а на кінець 2019 року 21,8%, тобто частка власного капіталу скоротилася. Частка поточних зобов'язань компанії на кінець 2017 р. становила 21,5%, а на кінець 2019 року 12,3%. Найбільшою є частка довгострокових зобов'язань і забезпечень, які за період, що досліджується зросла з 53,5% до 5,9 %. Зростання обсягу та частки позикового капіталу знижує фінансову залежність підприємства, але підвищує рентабельність власного капіталу та сприяє розвитку компанії.

7. Страхова справа в промислово розвинених країнах базується на спеціальному страховому законодавстві, судовому прецеденті і страхових традиціях. Страховому ринку характерна висока частка страхових платежів (премій) у валовому національному продукті. Так, у США, Великобританії і Японії вона складає більш 8%, у Швейцарії 7,5%, у ФРН і Нідерландах близько 6% ВВП. Аналіз стану і тенденцій розвитку страхового ринку США і країн Європейського Співтовариства (ЄС) дозволяє відзначити процеси активної концентрації страхового капіталу й інтернаціоналізації страхової справи. Процес інтернаціоналізації особливо широко охопив європейський страховий ринок.

8. Формування та використання страхових резервів, право й обов'язок формування яких виникає у страхових організацій відповідно до чинного законодавства, становить основу діяльності страховиків, їхньої фінансової стійкості. Від того, наскільки правильно розраховані страхові резерви, як враховуються в них невиконані або виконані в повному обсязі зобов'язання, залежить фінансова стійкість страхової організації, її платоспроможність, можливість виконати зобов'язання перед страхувальниками за страховими випадками.

Обсяги страхових резервів ПрАТ СК «УНІКА» щорічно зростають. У їх складі можна виділити резерви збитків або резерви належні до виплат (від 33,9% до 63,9%) та резерви незароблених премій (від 36,1 % до 66,1%).

Значний вплив як на джерела й обсяг страхових резервів, так і на їхній склад має участь страховика в інвестиційній діяльності.

9. В сучасних умовах господарювання на українському ринку страхування, діяльність ПрАТ СК «УНІКА» можна удосконалити шляхом здійснення комплексного реінжинірингу основних бізнес процесів компанії.

Для успішного здійснення реінжинірингу менеджменту страхової компанії ПрАТ СК «УНІКА» необхідне розуміння сутності і змісту цього явища. Це особливо актуально в українських умовах, коли теоретична розробленість цього питання відсутня, а успішних прикладів його повної практичної реалізації фактично немає.

Зробивши аналітичне вирівнювання динамічних рядів видатків та доходу, ми дійшли до таких розрахунків: що доходи за 2020 рік будуть становити 3 382,9 тис. грн., за 2021 рік 3 986,3 тис. грн., за 2022 рік 4 589,7 тис. грн.; витрати за 2020 рік будуть становити 2 177,2 тис. грн., за 2021 рік 2 577,7 тис. грн., за 2022 рік 2 938,2 тис. грн.

Отже, зробивши розрахунковий прогноз можна побачити, що з кожним роком доходи зростають, а різниця між видатками та доходами стає більшою, це означає, що підприємство з кожним роком отримує все більший прибуток від страхової діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абалкина И. Л. Регулирование финансовой устойчивости страховых компаний // США, Канада. Экономика, политика, культура. 2017. №1. С. 112-123.
2. Аналіз стану, проблеми та перспективи формування фінансових ресурсів страхової компанії // http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/WoAdSb.pdf.
3. Асабина С. Н. Зарубежная практика рейтинговой оценки страховых организаций // Страховое дело. 2018. № 10. С. 13-22.
4. Ачкасова С.А. Визначення впливу управління активами страхових компаній на розвиток пруденційного нагляду за їх діяльністю / С.А. Ачкасова, К.А. Коваленко // Глобальні та національні проблеми економіки. Випуск 16. 2016. С. 476–480.
5. Баглюк Ю. Тенденції розвитку ринку страхових послуг України у взаємодії зі світовим // Економіка розвитку. 2018. № 4. С.47-49.
6. Базилевич В.Д. Страхування: Підручник./ В.Д. Базилевич, К. Базилевич, Р.В. Пікус та ін. / за ред. В.Д. Базилевич / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К. : Знання, 2008. 1019 с.
7. Василенко А. Інвестиційна діяльність страхових компаній // Вісник КНТЕУ. 2014. № 4. С. 11-17.
8. Вітлінський В. Дослідження діяльності страхових компаній України методами факторного аналізу та теорії нечітких множин // Економіка України. 2019. № 5. С.46-58.
9. Внукова Н. Теоретичні основи визначення фінансової стійкості страховика // Економіка розвитку. 2018. № 4. С.8-11.
10. Вовчак О. Д. Страхування: Навчальний посібник. Львів: Новий Світ 2000, 2005. 480 с.
11. Гаспарян А.Э. К вопросу оценки результатов: управление деятельностью страховой компании // Страховое дело. 2017. №6.

12. Гварлиани Т. Суть вопроса об управлении денежными потоками в страховой компании // Страховое ревю. 2018. № 8. С. 27-31.
13. Глейзер Р. Финансовый анализ в системе управления страховой организацией // Страховое ревю. 2018. № 6. С. 15-22.
14. Дергунов Д.С. Проблемні питання ліцензування страхової діяльності в Україні // Економіка та право. 2019. № 2. С.78-82.
15. Директива 2009/138/ЄС Solvency II Європейського Парламенту та Ради від 25 листопада 2009 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dfp.gov.ua/746.html>. – Назва з екрану.
16. Долгих П. А., Крыкин М. А. Принципы формирования страховых резервов как основа эффективной страховой защиты // Страховое дело. 2018. № 5. С. 10-17.
17. Дудаев Х. Финансовый результат и элементы страховой деятельности, влияющие на его формирование // Страховое ревю. 2018. № 8. С. 29-38.
18. Європейські стандарти платоспроможності страхових компаній (Solvency 1 та Solvency 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ufin.com.ua/analit_mat/sdu/015.htm. – Назва з екрану.
19. Жук Т. Підвищення рівня надійності страховиків: що пропонує регулятор / Т. Жук // Юридична газета. 2015. № 50–51 (496–497).С. 20–21.
20. Закон України «Про страхування» № 85/96-ВР від 07.03.1996 р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
21. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» № 2664-III від 12.07.2001 // Відомості Верховної Ради. 2002. № 1. С. 1.
22. Залетов О. Державне регулювання інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні / О. Залетов // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. №3(180)/2016. С. 25–32.

23. Ивановская О. Ю. Рейтинговая оценка страховых компаний мировым рейтинговым агентством А. М. Best Company // Финансы. 2017. № 2. С. 46-50.
24. Калинин І. Поняття та джерела формування майна страхових організацій // Юридична Україна. 2018. № 6. С.102-105.
25. Кисельова О.М. Технічні резерви страховиків та їх функція в формуванні інвестиційних ресурсів // Зовнішня торгівля: право та економіка. 2018. № 6. С.77-83.
26. Кучеренко В. Економічна природа інтеграції банків і страхових компаній // Вісн. Київ. нац. торг-екон. ун-ту. 2019. № 2. С.97-104.
27. Лопата О. О. Система оцінки фінансової стійкості страхової компанії [Текст] / О. О. Лопата, Н. О. Кобилиця, Л. Л. Лялька // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України : зб. наук.техн. пр. Львів : НЛТУ України, 2019. Вип. 19.5. С. 191-196.
28. Луконин С. В. Финансовая устойчивость страховых компаний и пути ее повышения // Страховое дело. 2017. № 5. С. 28-31.
29. Методика оценки финансовой устойчивости и платежеспособности Страховой компании [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [file:///E:/UPLOAD/metodika%20\(3\).pdf](file:///E:/UPLOAD/metodika%20(3).pdf).
30. Міждисциплінарний словник зі страхування та ризик-менеджменту / [Р.В.Пікус, Н.В.Приказюк, О.М. Лобова та ін]; за наук. ред. проф. Р.В. Пікус. К.:Логос, 2015. 508 с.
31. Мних М.В. Розвиток теорії страхування у сучасних умовах // Економіка та держава. 2009. № 2. С.20-21.
32. Мних М.В., Мних А.М. Шляхи розвитку страхових ринків країн Східної Європи та страховий ринок України // Економіка. Фінанси. Право. 2007. № 4. С.14-17.
33. Нагайчук Н.Г. Управління капіталом страхової компанії // Фінанси України. 2018. № 11. С.106-116.

34. Нацкомфінпослуг удосконалює систему пруденційного нагляду за страховими компаніями [Електронний ресурс] // Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: [сайт]. – Режим доступу: <https://nfp.gov.ua/news/1555.html?PrintVersion>

35. Опешко Н.С. Вплив положень Solvency II на розвиток національного ринку страхових послуг / Н. С. Опешко // Розвиток ринків фінансових послуг в умовах глобалізації: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (29 листопада 2012 р.). Х.: ХНЕУ, ТО Ексклюзив, 2012. С. 85-87.

36. Офіційний сайт: «СК»УНІКА». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unika.ua>.

37. Показники оцінки фінансового стану страховика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.virtual.ks.ua/essayterm-papers-and-diplomas/6982-performanceevaluation-of-the-financial-condition-of-theinsurer.html>.

38. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів» №1211 від 17 серпня 2002 р. // Офіційний Вісник України. 2002. № 34. С. 1607.

39. Про затвердження Методики формування страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя: Розпорядження Нацкомфінпослуг України від 17.12.2016 № 3104 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0019-05>

40. Про затвердження Положення про обов'язкові критерії та нормативи достатності, диверсифікованості та якості активів страховика: Розпорядження Нацкомфінпослуг України від 07.06.2018 № 850 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-18>

41. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків : Розпорядження Державної Комісії регулювання ринків

фінансових послуг від 17.03.2005 р.- № 3755 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://expert rating.com/data/upload/PIratings/rk_gosfinuslug_3755_strah.pdf. –

42. Публикация Швейцарского перестраховочного общества Swiss Re. Платежеспособность страховых организаций в странах ЕС // Страховое дело. 2018. № 3. С. 24-28.

43. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку страхового ринку України до 2010 року» № 369-р від 23 серпня 2005 // Офіційний вісник України. 2005. № 35 С. 101-108.

44. Руденко В. Страховиків врятували від дефіциту [Електронне джерело] / В. Руденко // Режим доступу: <https://finclub.net/ua/analytics/strakhovykiv-vriatuvaly-vid-defitsytu.html>

45. Сіренко О. Страхування ХХІ століття, або Про Тенденції розвитку страхового ринку України // Дзеркало тижня. 2008. 19-25 квіт. (№ 19). С.11.

46. Соколовська З.М. Моделювання фінансових потоків страхових компаній // Актуальні проблеми економіки. 2018. № 5. С.238-245.

47. Сорокіна Л.В. Аналіз підходів оцінки фінансової стійкості страховиків / Л. В. Сорокіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ea.dgtu.donetsk.ua:8080/jspui/bitstream>.

48. Страхование / Под ред. Т.А.Федоровой. 2-е изд. перераб. и доп. М.: Экономист. 2015 – 246 с.

49. Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С.Осадець. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2002. 599 с.

50. Стрекалова О. Проблемні питання удосконалення законодавства у сфері страхування // Український сервер страхування [<http://www.uainsur.com>].

51. Супрун А. А. Можливості здійснення інвестицій страховими компаніями України // Фондовый рынок. 2017. № 35. С. 24-27.

52. Сушко Р.В., Ретинський А. А. Оцінка результатів діяльності страхових компаній. // Фінанси України. 2017. № 6. С. 127-132.

53. Телепин Я. Е. Финансовая устойчивость и платежеспособность страховых компаний // Страховое дело. 2002. № 1. С. 9-16.
54. Ткаченко Н.В. Фінансова стійкість страхових компаній: теоретичні підходи // Фінанси України. 2009. № 6. С.104-121.
55. Указ Президента України «Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України» № 292/2003 від 04.04.2003 // Україна бізнес. 2003. № 15-16 15-22 квітня. С. 2-3.
56. Федоренко В.Г. Управління інвестиційною діяльністю страховиків в умовах перехідної економіки // Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 15. С.6-8.
57. Филонюк А. Современные тенденции развития страхования // Український сервер страхування [<http://www.uainsur.com>].
58. Чернова Г. В. Основные факторы формирования финансовых ресурсов страховой компании // Вестник Санкт-Петербургского университета. 2017. Сер. 5. Вып. 2. № 13. С. 127-133.
59. Шевчук О. А. Оцінка фінансового стану та ефективності діяльності страхових компаній України // Регіональна економіка. 2015. №1. С. 137-142.
60. Ширинян Л. В. Достижение финансовой устойчивости страховых компаний // Финансы. 2015. № 6. С. 55-58.
61. Шірінян Л. В., Глущенко А. С. Комплексна оцінка факторів фінансової стійкості страхових компаній // Економіка України. 2005. № 9. С. 31-38.
62. Шірінян Л.В. Фінансова надійність і фінансова стійкість страховиків // Актуальні проблеми економіки. 2007. № 9. С.173-178.
63. Шумелда Я.П. Страхування: Навчальний посібник. Видання друге, розширене. К.: Міжнародна агенція «БІЗОН», 2017. 384 с.
64. Яворська Т.В. Сутність, види та функції страхових інвестицій // Економіка і регіон. 2019. № 1. С.192-195.
65. Янгин А.А. Оптимизация размещения страховых резервов и собственных средств // Страховое дело. 2014. № 5.

ДОДАТКИ

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "УНІКА"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ	
Територія	Україна	за ЄДРПОУ	01	01
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	20033533	
Вид економічної діяльності	інші види страхування, крім страхування життя	за КОПФГ	8036100000	
Середня кількість працівників	859	за КВЕД	230	
Адреса, телефон	вулиця Саксаганського, буд. 70А, м. КИЇВ, 01032		65.12	
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)		2256000		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):				
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку				
за міжнародними стандартами фінансової звітності			v	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2019** р.

Форма №1 Код за ДКУД: **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	17 307	19 370
первісна вартість	1001	33 075	39 278
накопичена амортизація	1002	15 768	19 908
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	27 802	29 858
первісна вартість	1011	54 107	62 003
знос	1012	26 305	32 145
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	273 875	134 893
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	466	432
Відстрочені податкові активи	1045	14 993	19 911
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиторські витрати	1060	148 243	144 964
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	29 441	52 179
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	512 127	401 607
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 389	1 177
Виробничі запаси	1101	1 389	1 177
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	961 098	191 100
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	28 186	12 141
з бюджетом	1135	66	5
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	25 986	35 509
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	90 465	43 913
Поточні фінансові інвестиції	1160	612 765	960 707
Гроші та їх еквіваленти	1165	89 142	30 387
Готівка	1166	25	-
Рахунки в банках	1167	89 117	30 387
Витрати майбутніх періодів	1170	882	1 014
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі в:	1180	1 052 365	754 653
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	939 481	660 753
резервах незароблених премій	1183	112 884	93 900

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	2 862 344	2 030 606
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3 374 471	2 432 213

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	155 480	155 480
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-2 701	11 644
Додатковий капітал	1410	35 787	35 787
Емісійний дохід	1411	35 787	35 787
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	242 219	326 830
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	430 785	529 741
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	1 780 279	1 602 357
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	1 137 328	845 879
резерв незароблених премій	1533	642 951	756 478
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 780 279	1 602 357
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видачі	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	19 163	15 419
розрахунками з бюджетом	1620	19 215	14 177
у тому числі з податку на прибуток	1621	14 611	13 681
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	78	63
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	39 312	32 917
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	1 051 238	215 187
Поточні забезпечення	1660	11 450	12 820
Доходи майбутніх періодів	1665	4 034	5 363
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	18 917	4 169
Усього за розділом III	1695	1 163 407	300 115
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	3 374 471	2 432 213

Керівник

Ульє Олена Володимирівна

Головний бухгалтер

Виноградова Наталя Валентинівна

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "УНІКА" (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2020	01	01
			20033533		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2019 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 754 596	1 446 445
премії підписані, валова сума	2011	2 152 170	2 041 616
премії, передані у перестраховання	2012	265 063	424 957
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	113 527	55 020
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	(18 984)	(115 194)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(-)	(-)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	852 988	714 228
Валовий:			
прибуток	2090	901 608	732 217
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	12 721	(85 654)
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	291 449	(836 155)
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	(278 728)	750 501
Інші операційні доходи	2120	2 796	39 042
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(339 291)	(290 232)
Витрати на збут	2150	(475 060)	(429 771)
Інші операційні витрати	2180	(93 824)	(6 533)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	8 950	-
збиток	2195	(-)	(40 931)
Доход від участі в капіталі	2200	726	726
Інші фінансові доходи	2220	120 302	84 925
Інші доходи	2240	2 104	2 861
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(227)	(6 700)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(626)	(355)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	131 229	40 526
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(42 241)	(15 375)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	88 988	25 151
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	14 345	(5 598)
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	14 345	(5 598)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	14 345	(5 598)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	103 333	19 553

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 514	4 299
Витрати на оплату праці	2505	205 609	136 799
Відрахування на соціальні заходи	2510	38 229	23 966
Амортизація	2515	9 980	8 869
Інші операційні витрати	2520	1 503 831	1 313 326
Разом	2550	1 761 163	1 487 259

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3887	3887
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3887	3887
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	22 893,74839	6 470,54284
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	22 893,74839	6 470,54284
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	1 106,00000

Керівник

Ульє Олена Володимирівна

Головний бухгалтер

Виноградова Наталя Валентинівна

Підприємство Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "УНІКА"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за СДРПОУ

КОДИ		
2020	01	01
20033533		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за **Рік 2019** р.

Форма N3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	-	-
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	8 423	4 868
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	9 336	2 555
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	30	25
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	2 021 399	2 123 205
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	64 487	100 550
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(491 475)	(1 124 807)
Праці	3105	(164 477)	(109 695)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(36 988)	(22 324)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(98 904)	(53 888)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(50 186)	(25 257)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(7 250)	(535)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(41 468)	(28 096)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(-)	(-)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(44 174)	(25 210)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(1 128 790)	(787 231)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(16 384)	(7 297)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	122 483	100 751
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	692 745	548 615
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	76 680	203 240
дивідендів	3220	726	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	194
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(926 549)	(787 678)
необоротних активів	3260	(-)	(-)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(40)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-156 398	-35 669
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Находження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Находження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(4 071)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-	-4 071
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-33 915	61 011
Залишок коштів на початок року	3405	89 142	35 065
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(24 840)	(6 934)
Залишок коштів на кінець року	3415	30 387	89 142

Керівник

Головний бухгалтер

Ульс Олена Володимирівна

Виноградова Наталя Валентинівна

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Принативне акціонерне товариство "Страхова компанія "УНІКА"	Дата (рік, місяць, число)	2019	01	01
Територія	Україна	за ЄДРПОУ	20033533		
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	8036100000		
Вид економічної діяльності	інші види страхування, крім страхування життя	за КОПФГ	230		
Середня кількість працівників	890	за КВЕД	65.12		
Адреса, телефон	вулиця Сахогаганьського, буд. 70А, м. Київ, 01032		2256000		
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):					
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2018 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код р/к/с	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	12 558	17 307
первіона вартість	1001	25 072	33 075
накопичена амортизація	1002	12 514	15 768
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	21 512	27 802
первіона вартість	1011	43 636	54 107
знос	1012	22 124	26 305
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первіона вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первіона вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	150 147	273 875
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	611	466
Відоточені податкові активи	1045	-	14 993
Гудвил	1050	-	-
Відоточені аквізиторські витрати	1060	124 013	148 243
Залишок коштів у централізованих отриманих резервних фондах	1065	13 992	29 441
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	322 833	512 127
II. Оборотні активи			
Заван	1100	1 593	1 389
Виробничі завани	1101	1 593	1 389
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити переотрачування	1115	-	-
Високі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	190 447	961 098
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	21 466	28 186
з бюджетом	1135	-	66
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	17 140	25 986
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	22 484	90 465
Поточні фінансові інвестиції	1160	634 413	612 765
Гроші та їх еквіваленти	1165	35 065	89 142
Готівка	1166	21	25
Рахунки в банках	1167	35 044	89 117
Витрати майбутніх періодів	1170	218	882
Частка переотрачування у отриманих резервах	1180	417 058	1 052 365
у тому числі в:	1181	-	-
резервах довгострокових зобов'язань			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	188 980	939 481
резервах незароблених премій	1183	228 078	112 884

Інших отриманих резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1 339 884	2 862 344
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 662 717	3 374 471

Позив	Код радика	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	155 480	155 480
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	2 897	-2 701
Додатковий капітал	1410	35 787	35 787
Емійний дохід	1411	35 787	35 787
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	221 366	242 219
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	415 530	430 785
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	636	-
Повийні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	889 104	1 780 279
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	301 173	1 137 328
резерв незароблених премій	1533	587 931	642 951
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Привілейний фонд	1540	-	-
Резерв на виплату дивиденду	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	889 740	1 780 279
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	17 865	19 163
розрахунками з бюджетом	1620	10 181	19 215
у тому числі з податку на прибуток	1621	10 181	14 611
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	7	78
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	31 883	39 312
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	285 965	1 051 238
Поточні забезпечення	1660	9 828	11 450
Доходи майбутніх періодів	1665	1 712	4 034
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6	18 917
Усього за розділом III	1695	357 447	1 163 407
IV. Зобов'язання, пов'язані з виборотними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів надержанного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	1 662 717	3 374 471

Керівник

Ульє Олена Володимирівна

Головний бухгалтер

Ущачіська Катерина Іванівна

† Визначено в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "УНІКА" за ЄДРПОУ
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2019	01	01
20033533		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2018 р.

Форма N2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 446 445	980 161
премії підписані, валова сума	2011	2 041 616	1 702 912
премії, пере дані у пере страхування	2012	424 957	663 515
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	55 020	204 200
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	(115 194)	144 964
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(-)	(-)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	714 228	443 932
Валовий:			
прибуток	2090	732 217	536 229
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(85 654)	(14 823)
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	(836 155)	(135 461)
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	750 501	120 638
Інші операційні доходи	2120	39 042	48 793
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(290 232)	(225 797)
Витрати на збут	2150	(429 771)	(325 161)
Інші операційні витрати	2180	(6 533)	(5 337)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	13 904
збиток	2195	(40 931)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	726	2 075
Інші фінансові доходи	2220	84 925	79 603
Інші доходи	2240	2 861	1 497
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(6 700)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(355)	(73)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	40 526	97 006
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(15 375)	(57 887)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	25 151	39 119
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	(5 598)	(7 687)
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частина іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(5 598)	(7 687)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(5 598)	(7 687)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	19 553	31 432

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 299	4 227
Витрати на оплату праці	2505	136 799	105 363
Відрахування на соціальні заходи	2510	23 966	17 075
Амортизація	2515	8 869	6 695
Інші операційні витрати	2520	1 313 326	866 867
Разом	2550	1 487 259	1 000 227

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3887	3887
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3887	3887
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	6 470.54284	10 064.05969
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	6 470.54284	10 064.05969
Дивіденди на одну просту акцію	2650	1 106.00000	5 145.00000

Керівник:

Ульє Олена Володимирівна

Головний бухгалтер:

Ущатівська Катерина Іванівна

Підприємство Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "УНІКА"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2019	01	01
20033533		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за **Рік 2018** р.

Форма N3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	-	-
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	4 868	2 056
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	2 555	1 967
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	25	26
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	2 123 205	1 527 027
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	100 550	62 189
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(1 124 807)	(848 918)
Праці	3105	(109 695)	(82 609)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(22 324)	(15 930)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(53 888)	(67 174)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(25 257)	(44 445)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(535)	(847)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(28 096)	(21 882)
Витрачання на оплату авансів	3135	-	-
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-	-
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(25 210)	(6 243)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(787 231)	(586 912)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	-	-
Інші витрачання	3190	(7 297)	(5 464)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	100 751	-19 985
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	548 615	88 404
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	203 240	60 155
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	194	52
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(787 678)	(101 222)
необоротних активів	3260	(-)	(-)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(40)	(156)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-35 669	47 233
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Находження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Находження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(4 071)	(18 872)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-4 071	-18 872
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	61 011	8 376
Залишок коштів на початок року	3405	35 065	17 601
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(6 934)	9 088
Залишок коштів на кінець року	3415	89 142	35 065

Керівник

Головний бухгалтер

Ульє Олена Володимирівна

Ущапівська Катерина Іванівна

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського
1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРАТ "СК "УНІКА"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія	Україна	за ЄДРПОУ	17 / 12 / 31 20033533
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	8036100000
Вид економічної діяльності	Інші види страхування, крім страхування життя	за КОПФГ	230
Середня кількість працівників ¹	870 осіб	за КВЕД	65.12
Адреса, телефон	м. Київ, вул. Саксаганського, 70А		
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці): за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами фінансової звітності			
			V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2017 р.**

Форма N 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код	На початок	На кінець
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	11 006	12 558
первісна вартість	1001	21 683	25 072
накопичена амортизація	1002	10 677	12 514
Незвершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010	19 271	21 512
первісна вартість	1011	44 280	43 636
знос	1012	25 009	22 124
Інвестиційна нерухомість	1015		
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016		
Знос інвестиційної нерухомості	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021		
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	398 638	150 147
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	530	611
Відстрочені податкові активи	1045	1 608	
Гривні	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	100 618	124 013
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	11 650	13 992
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	543 321	322 833
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	970	1 593
Виробничі запаси	1101	970	1 593
Незвершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103		
Товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестрахування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	30 842	190 447
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	24 103	21 466
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	17 645	17 140
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	23 848	22 484
Поточні фінансові інвестиції	1160	352 175	634 413
Гроші та їх еквіваленти	1165	17 601	35 065
Готівка	1166	34	21
Резерви в банках	1167	17 567	35 044
Витрати майбутніх періодів	1170	1 584	218
Частка нерестраховика у страхових резервах	1180	151 456	417 058
у тому числі в:	1181		

резерв збитків або резерв належних виплат	1182	68 342	188 980
резерв незароблених премій	1183	83 114	228 078
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	620 224	1 339 884
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	1 163 545	1 662 717

Пасив	Код рідка	На початок звітнього	На кінець звітнього
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	155 480	155 480
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал у дооцінках	1405	10 584	2 897
Додатковий капітал	1410	35 787	35 787
Емісійний дохід	1411	35 787	35 787
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	202 247	221 366
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вислужений капітал	1430	()	()
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	404 098	415 530
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		636
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530	549 443	889 104
у тому числі: резерви довгострокових зобов'язань	1531		
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	165 712	301 173
резерв незароблених премій	1533	383 731	587 931
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	549 443	889 740
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	14 752	17 865
розрахунками з бюджетом	1620	579	10 181
у тому числі з податку на прибуток	1621	579	10 181
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630	75	7
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	31 783	31 883
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	155 480	285 965
Поточні забезпечення	1660	6 408	9 828
Доходи майбутніх періодів	1665	907	1 712
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	20	6
Усього за розділом III	1695	210 004	357 447
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів незалежного пенсійного фонду	1800		
Баланс	1900	1 163 545	1 662 717

Керівник

О. В. Ульє

Головний бухгалтер

Ю. С. Кваща

Підприємство	ПРАТ "СК "УНІКА"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
			17	12	31
			за ЄДРПОУ		
			20033533		

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2017 р.**

Форма N 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Чисті зароблені страхові премії	2010	980 161	810 867
Премії підписані, валова сума	2011	1 702 912	1 064 115
Премії, передані у перестраховання	2012	663 515	202 762
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	204 200	78 335
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	144 964	27 849
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050		
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	443 932	355 976
Валовий:			
прибуток	2090	536 229	454 891
збиток	2095	()	()
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-14 823	-6 310
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-135 461	-7 691
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	120 638	1 381
Інші операційні доходи	2120	48 793	83 572
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	225 797	196 352
Витрати на збут	2150	325 161	277 522
Інші операційні витрати	2180	5 337	12 784
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	13 904	45 495
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200	2 075	1 556
Інші фінансові доходи	2220	79 603	85 953
Інші доходи	2240	1 497	1 972
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250		5 601
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	73	494
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			

прибуток	2290	97 006	128 881
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	57 887	43 675
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	39 119	85 206
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-7 687	5 230
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-7 687	5 230
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-7 687	5 230
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	31 432	90 436

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 227	3 890
Витрати на оплату праці	2505	105 363	86 708
Відрахування на соціальні заходи	2510	17 075	13 497
Амортизація	2515	6 695	6 684
Інші операційні витрати	2520	866 867	731 855
Разом	2550	1 000 227	842 634

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3 887	3 887
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3 887	3 887
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	10,064	21,921
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	10,064	21,921
Дивіденди на одну просту акцію	2650	5,1450	0,0120

Керівник

Головний бухгалтер

О. В. Улье

Ю. С. Кваша

Підприємство

ПРАТ "СК "УНІКА"
(найменування)Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
17	12	31
20033533		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

за 2017 р.

Форма № 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000		
Повернення податків і зборів	3005		
у тому числі податку на додану вартість	3006		
Цільового фінансування	3010		
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011		
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	2 056	1 341
Надходження від повернення авансів	3020		
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	1 967	1 550
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	26	3
Надходження від операційної оренди	3040		
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		
Надходження від страхових премій	3050	1 527 027	1 042 523
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		
Інші надходження	3095	62 189	35 992
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(848 918)	(431 011)
Праці	3105	(82 609)	(68 663)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(15 930)	(12 368)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(67 174)	(62 097)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(44 445)	(39 051)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(847)	(2 760)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(21 882)	(20 286)
Витрачання на оплату авансів	3135	()	()
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	()	()
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(6 243)	(6 385)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(586 912)	(458 742)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	()	()
Інші витрачання	3190	(5 464)	(4 184)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-19 985	37 959
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	88 404	26 253
необоротних активів	3205		
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	60 155	67 032
дивідендів	3220		
Надходження від деривативів	3225		
Надходження від погашення позик	3230	52	25

Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235		
Інші надходження	3250		
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(101 222)	(154 863)
необоротних активів	3260	()	()
Виплати за деривативами	3270	()	()
Витрачання на надання позик	3275	(156)	()
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	()	()
Інші платежі	3290	()	()
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	47 233	-61 553
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300		
Отримання позик	3305		
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310		
Інші надходження	3340		
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	()	()
Погашення позик	3350	()	()
Сплату дивідендів	3355	(18 872)	(44 268)
Витрачання на сплату відсотків	3360	()	()
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	()	()
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	()	()
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	()	()
Інші платежі	3390	()	()
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-18 872	-44 268

1	2	3	4
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	8 376	-67 862
Залишок коштів на початок року	3405	17 601	64 306
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	9 088	21 157
Залишок коштів на кінець року	3415	35 065	17 601

Керівник

О. В. Ульє

Головний бухгалтер

Ю. С. Кваша

